Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 27. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 4-го ЛЮТОГО 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 4, 1978 No. 27. VOL. LXXXV.

УККА ВІДЗНАЧИВ 60-РІЧЧЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ РЕПРЕЗЕНТАТИВНИМИ ПРИЙНЯТТЯМИ У ВАШІНҐТОНІ І В НЮ ЙОРКУ

Чужі і свої гості взяли участь в зустрічі УККА в Ню Йорку

Під час прийняття УККА в Ню Йорку. На фото (зліва) сидять: Сімас Кудірка, президент УНР в екзилі Микола Лівицький і Владика Василь Лостен.

Ню Йорк, Н. Й. (УККА). — З нагоди 60-річчя проголошення незалежности України в 1918, Екзекутива УККА співпрацювала або сама зорганізувала три імпрези репрезентаційного характеру. Першою з них було відзначення 60-их роковин 24-го січня 1978 р. в Леґіслятурі стейту Ню Йорк в Олбані, Н. Й. (про що вже було окреме пресове повідомлення); друга імпреза відбулася 25-го січня ц. р. в Конґресі ЗСА, а третя була влаштована в суботу, 28-го січня 1978 р., в Українському Інституті Америки.

На цій останній імпрезі, що включала короткі промови, мистецьку частину та прийняття, більш як одну третину усіх гостей становили, американці, представники Місій при О.Н., консулятів та етнічних організацій.

Програма почалася вступним словом Івана Олексина, екзекутивного заступника президента УККА та президента УР-Союзу, який з'ясував коротко генезу проголошення незалежности України та підчеркнув дальшу боротьбу українського народу за визволення і державну незалежність.

Програмою проводив Йосип Лисогір, заступник президента УККА та президент УНСоюзу, який також підчеркнув події, зв'язані з проголошенням самостійности України, і подав причини чому американські українці піддержують визвольну боротьбу України та шукають моральної піддержки для цієї боротьби в американському уряді та серед американського народу.

Микола Лівицький, Президент Української Народної Республіки в екзилі, виголосив коротку промову в українській мові, якої зміст був переданий по-англійськи. Він сказав, що питання української самостійности — це питання будучности, бо скоріше чи пізніше українських нарід відновить свою самостійну державу.

Д-р Володимир Душник редактор „Українського Квартальника", представляв американських і чужоземних гостей, представників етнічних організацій як теж членів керівних органів УККА.

Серед гостей були присутні Владика Василь Г. Лостен, ординарій Української Католицької Епархії Стемфорду; о. шамб. Патрик Пащак, протоігумен Чину Св. ВВ та о. д-р Володимир Гавліч, парох української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку.

Присутніми на відзначенні були теж ветерани українських визвольних змагань: Юліян Ревай, б. прем'єр Карпатської України, та ред. Іван Кедрин-Рудницький, президент Української Національної Ради та редактор „Вістей УККА".

В мистецькій частині програми виступила відома й талановита наша піяністка Христина Петровська, уроджена в Канаді, яка відіграла „Анданте Спіянато—Ґренд Польонез".

Також молоді члени Кобзарської школи о. Кіндзерявого-Пастухова з Ню Йорку, адміністратором якої є Микола Чорний, відіграли кілька українських народних пісень, аранжерованих о. Сергієм Кіндзєравим-Пастуховим та К. Місевичем.

Визначні американські й чужоземні гості

Між визначними неукраїнськими гістьми на святі був Сімас Кудірка, литовський моряк радіо-оператор, якого американські власті Прибережної Сторожі видали большевикам в 1970 р. та якого Москва звільнила по кількох роках, коли показалося, що його мати була роджена в Америці. Минулого тижня СБС висвітлювала фільм „Втеча Сімаса Кудірки", представляючи цей драматичний епізод. Він прибув в товаристві д-ра А. Сімутіса, генерального консула Литви. Інші гості це Ц. І Щу, представник д-ра Консіна Ц. Шаґа, генерального консула Національного Китаю; Аксель Лінкгорст, генеральний консул Естонії з дружиною; п-ні Франсез Кресей, жінка генерального консула Монако та її сестра Кароля Бертельот; Баґгат Ель-Тавіл, арабський член Секретаріяту О. Н. з дружиною; Йоган П. Логані, місія Непалю при О. Н.

Далі, Гавленд Г. Сарджант, б. асистент державного секретаря для публічних справ та голова Комітету „Радіо Свобода" понад 20 років, який був нагороджений „Шевченківською Грамотою Волі";

(Закінчення на ст. 6-ій)

Сенатори і конґресмени взяли участь у прийнятті УККА у Вашінґтоні

Сенатор Джекоб Джевітс (перший справа) якраз увійшов на залю прийняття і його вітає інж. Юрій Нестерчук. Поміж ними видно Миколу Лівицького, президента Української Народної Республіки в екзилі. Біля інж. Нестерчука стоїть екзекутивний віцепрезидент УККА Іван Олексин. Перший зліва д-р М. Климишин (УККА Детройт).

Вашінґтон (Українське Інформаційне Бюро). — Понад 200 осіб, в тому численні представники уряду ЗСА, їхні асистенти, чільні діячі різних етнічних груп та представники української і американської преси, взяли участь в прийнятті і спеціяльній програмі для відмічення 60-ліття Української Державности, які відбулись тут в одній із заль сенату ЗСА в середу, 25-го січня, заходами Українського Інформаційного Бюра в співпраці з Централею та місцевим відділом УККА.

Формальну програму попередило прийняття, на яке прибуло дев'ять сенаторів, шість членів Палати Репрезентантів та урядовці Державного департаменту, включно із спеціялістами в справах СССР та особами затрудненими в спеціяльній Комісії безпеки і співробітництва в Европі, яка займається виключно слідкуванням примінення Гельсінкських угод. Під час прийняття у приязній атмосфері, українські представники мали нагоду порушити ряд важливих питань, які відносяться до сучасного руху спротиву в Україні, послідовного порушування людських прав совєтськими властями та інші справи.

Серед сенаторів ЗСА були присутні: Ловелл Вайкер, мол., Гаррісон Вілліямс, Джон Гайнц 3-ий, Кліффорд Кейс, Джессі Гелмс, Бирч Бай, Роберт Дол, Джекоб Джевіц, Річард Люгар. Присутні конґресмени: Джозеф ЛеФанте, Бенджамін Ґіллман, Андрю Магваєр, Маріо Біаджджі, Едвард Дервінскі, Філіп Крейн. Присутність цих законодавців замітна тим, що в цей сам час, один поверх нижче, відбувалося прийняття совєтської амбасади для відвідуючих ЗСА десятьох „депутатів" Верховної Ради СССР. Разом із законодавцями прибуло понад 30 їхніх асистентів, серед них кілька осіб українського роду.

Державний департамент репрезентував Мальон Гендерсон, спеціяліст совєтських справ. Мег Донаван і Гелен Сен репрезентували Комісію безпеки і співробітництва в Европі.

Формальну програму відкрив молитвою о. Йосип Денищук з місцевої української католицької парафії, а нею проводив інж. Юрій Нестерчук, діючий директор УІБюра і голова місцевого Відділу УККА. Суть відмічення роковин проголошення незалежности України насвітили в коротких промовах: Іван Олексин, екзекутивний віцепрезидент УККА, д-р Лев Добрянський, голова УККА, його заступник і головний предсідник УН-Союзу Йосип Лисогір. З уваги на вечірню сесію Конґресу, конґресмен Дж. ЛеФанте, який мав виголосити промову, мусів відійти раніше, а його слово відчитав його асистент українського роду, Філіп Яхмець. Короткі привіти виголосили рівнож Микола Лівицький, президент Української Народної Республіки в екзилі і Ярослав Стецько, колишній прем'єр Західньої України і голова Антибольшевицького бльоку народів та голова Проводу Організації Українських Націоналістів. Програму закінчено відспіванням українського національного гимну. Залю прийняття і програми прикрашували український і американський прапори.

В заключному слові інж. Нестерчук подякував сенаторові Г. Вілліямсові і його асистентові Павлові Скрабутові за співпрацю у влаштуванні цього відмічення 60-их роковин проголошення Української Державности. Він рівнож відмітив чисельну присутність українців молодшого покоління майже виключно професіоналістів, декілька з яких займають відповідальні пости в урядових агенціях.

Інж. Нестерчук рівнож відмітив співпрацю в підготовці програми адв. Юрія Волошина, заступника директора УІБюра, Євгена Іванцева, Андрія Білика, Тані Коршун-Нестерчук, Христі Шашкевич-Оришкевич, Ірини Волошин, Івана Довжицького, Богдана Скаскова, д-ра Яромира Оришкевича і Богдана Демчишина.

В програмі взяло участь багато позамісцевих українців з рамени організацій, які працюють в системі УККА.

Січневі роковини в Сан Дієґо

Сан Дієґо, Каліф. (О. С.). — 22 січня ц. р. українці міста Сан Дієґо громадно вшанували 60-річчя проголошення Української Незалежнорсти. Головним доповідачем на святі був літератор Анатоль Юриняк. У мистецькій частині взяли участь Віра і Надія Скоп, пані Софія Дмитренко та бандурист Андрій Китастий. Ярослав Сисин зачитав проголошення посадником міста Вільсона Дня Української Незалежности. Зібрані добровільні датки переслано на фонд українських воєнних інвалідів. Приємно вражала чисельна присутність місцевої молоді.

Брежнєв і Рауль Кастро говорили про війну в Етіопії

Москва. — Генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР Леонід І. Брежнєв відбув в середу, 1-го лютого ц.р., довшу розмову з міністром оборони Куби Раулем Кастром, братом теперішнього кубинського диктатора Фіделя Кастра, головною темою якої була війна в Етіопії, в якій Совєтський Союз і Куба сильно заанґажовані. Брежнєв, як відомо, був довший час відсутній в Москві і ходили пологолоски, що він спочатку хворів на поширену в СССР грипу, а потім на невідому „містерійну" недугу, яка час від часу заставляє комуно-московського диктатора виїжджати на довше лікування.

Совєтське пресове аґенство ТАСС, інформуючи про зустріч Брежнєва з Кастром, не багато говорить про тему розмов, згадує тільки про виміну думками про загальні справи міжнародної політики і „дружні відносини" між Кубою та Совєтським Союзом, але політичні спостерігачі і кореспонденти, які слідять за рухами комуністичних верховодів, стверджують, що Рауль Кастро і міністер оборони СССР Дімітрій Устінов перебували недавно в Етіопії і, як твердило тоді сомалійське радіо, підготовляли контратаку проти сомалійських партизан і реґулярних армійських частин в провінції Оґаден, яка якраз тепер є в повному розгарі. Зустріч Рауля Кастра з Брежнєвим, у якій брав також участь маршал Устінов, відбувалася у хвилині, коли кубинські пілоти, користуючись модерними совєтськими бойовими літаками, безперервно бомблять місто Гарар у провінції Оґаден, а Куба поширює свої військові впливи в Африці, збільшуючи рівночасно свій військовий континґент в Етіопії до 2,000 вояків, які беруть активну участь у боях на першій лінії фронту. Треба припускати, твердять деякі західні дипломати, що Брежнєв, Устінов і Кастро якраз обмірковували нову ситуацію в Африці у пов'язанні з перестрогою президента Картера й інших західніх держав, які остерігали Москву перед вмішуванням в африканські справи і звертали увагу на велику доставу совєтської зброї до африканських країн.

Уступив Міністер оборони Західньої Німеччини

Бонн, Західня Німеччина. — Пресові аґенства інформують, що міністер оборони Західньої Німеччини Ґеорґ Лєбер передав на руки канцлера Гельмута Шмідта свою резиґнацію, підозріваючи, що військова контррозвідка, у пов'язані з ранішою шпигунською аферою в міністерстві оборони, підслуховує спеціяльними апаратами його розмови і розмови співробітників в міністерстві оборони. Як відомо, в грудні минулого року газета „Франкфуртер Альґеймайне Цайтунг" опублікувала інформацію, що працівники міністерства оборони, які були заарештовані ще в червні 1976 р., передали Східній Німеччині понад 1.000 строго засекречених документів про оборонні пляни Західньої Німеччини і НАТО. Ця, до речі не перша, шпигунська афера в Бонні викликала була свого часу великий розголос в пресі і невдоволення в членських державах НАТО. Багато західньонімецьких політиків, зокрема провід Християнсько-Демократичної партії, вимагали резиґнації міністра Лєбера з його становища. Канцлер Шмідт просив Лєбера передумати і евентуально відтягнути свою резиґнацію, але в урядових кругах панує переконання, що Лєбер не змінить своєї думки. Резиґнація увійде в силу тільки тоді, як її прийме на своєму засіданні західньонімецький кабінет. Також Соціял-Демократична партія, яка тепер є при владі, має багато до сказання у цій справі, бо Лєбер є довголітнім керівним членом цієї партії. Американські джерела твердять, що міністер Лєбер вдержував також тісні, майже товариські зв'язки з головнокомандувачем військами НАТО американським генералом Александром М. Гейґом і багатьма іншими високими старшинами цього оборонного Союзу. Також два інші члени кабінету канцлера Шмідта — міністер шкільництва Гельмут Роде і міністер будівництва Карль Равенс — заявили канцлерові про свій відхід нібито з приватних причин.

Французький суд засудив 5 совєтських шпигунів

Париж. — Ассосіейтед Пресс інформує, що французький суд засудив 5 осіб на терміни в'язниці від 8 до 20 років за те, що вони на протязі 11-ох років передавали Совєтському Союзові строго засекречені військові таємниці, які мали тісне відношення до оборони Франції і держав Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО). Оборонець підсудних Жак Ісорні заявив в суді, просячи для них облегчення кар, що Москва, висилаючи цих людей до французької контррозвідки, мабуть покарала їх за недіяльність у 1970-их роках. Керівника цієї шпигунської п'ятки, 53-річного народженого в Югославії натуралізованого француза Серджа Фабієва, засуджено на 20 років в'язниці, інші одержали менші виміри кари. Шпигуни зокрема передавали совєтським чинникам відомості про будову французьких бойових літаків і багато документів про оборонні приготування НАТО.

Заарештовані здогадні шпигуни заперечують свою вину

Вашінґтон. — Роналд Луїс Гомфрі, працівник Інформаційної Аґенції ЗСА, та в'єтнамець Трунг Дінг Гунг, який від 1964-го року живе в ЗСА, в середу, 1-го лютого, формально заперечили у федеральному суді, що вони протягом принаймні двох років займалися шпигунською діяльністю на користь комуністичного В'єтнаму, точніше, передавали таємні документи уряду ЗСА в'єтнамським дипломатам в Об'єднаних Націях в Ню Йорку та аґентам Ганою в Парижі.

Адвокати цих двох заарештованих працівниками Федерального Бюра Інвестиґації (Еф-Бі-Ай) у вівторок, 31-го січня, повідомили, що судова розправа над їхніми клієнтами розпочнеться 3-го квітня ц. р.

Речники Департаменту справедливости вказують, що це перший випадок від закінчення В'єтнамської війни, що видвигнено закиди шпигунства на користь Ганою проти мешканців ЗСА.

„ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ" — В РІЧНИЦЮ РОЗПРАВИ В НОВОЧЕРКАСЬКУ

Гельсінки (УІС „Смолоскип"). — Сюди дістався новий самвидавний документ „Вічна пам'ять", який був написаний в травні 1977 року, напередодні 15-річчя розстрілу робітників в Новочеркаську, недалеко від Ростова-на-Дону. Документ цей підписали 21 особа, а серед них два члени київської Української Гельсінкської Групи — Петро Григоренко і Оксана Мешко. Нижче подаємо повний текст цього документу, зміст якого говорить сам за себе:

„3 травня 1977 року „Правда" опублікувала кореспонденцію „Розстріл на площі Свободи". В ній писалося: „...На площу Гай маркет-сквер увірвалося біля 200 поліцаїв. Вони стріляли в страйкуючих. Повалені залпами, люди падали і умирали на мостовій. Це сталося дев'яносто один рік назад в Чікаго, в Сполучених Штатах Америки. Це сталося 1 травня.

... На площу Лібертас (Свобода) увірвалися солдати і поліцейські. Вони стріляли в демонстрантів. Робітників, селян, учнів. Повалені залпами люди падали і умирали на мостовій — це сталося позавчора в Сан-Сальвадорі, в одній із дідизн Сполучених Штатів Америки — державі Сальвадор. Це сталося 1 травня".

Тепер відірвімся від тексту „Правди" і перенесімся в місто, яке знаходиться значно ближче до неї.

Вулицями Новочеркаська ллється багатолюдна мирна демонстрація. Над колонами червоні прапори, портрети Леніна, транспаренти з мирними лозунгами. Зовнішньо виглядає на першотравневу маніфестацію. Але це не вона. Це народний протест.

Напередодні радянська влада двічі підвищила ціни на м'ясні і молочні продукти. Рівночасно на найбільшому заводі міста (електровозобудівельному) були на 30 відсотків знижені розцінки. І трудівники не не видержали. Об'явивши страйк, вони разом з сім'ями вийшли на вулицю.

На площі, в центрі міста, дорогу демонстрантам загородили піхота і танки. Довга затримка. Тоді затріщали автомати. Стріляли в демонстрантів — в дітей, жінок, чоловіків. Повалені розривними кулями люди падали і умирали на мостовій — у підніжжю пам'ятника Леніну і кругом нього по всій великій площі і на прилягаючих вулицях. Це сталося 15 років назад — 2 червня 1962 року в країні, яка називає себе СОЦІЯЛІСТИЧНОЮ.

І керувала здушенням цього виступу трудящих група членів ЦК комуністичної партії Радянського Союзу на чолі з двома членами Політбюра — Фролом Козловим і Анастасом Мікояном. Безпосереднє керівництво розстрілом було положене на командуючого Північно-Кавказьким воєнним округом генерала ПЛІЄВА і першого секретаря Ростовського обкому КПРС БАСОВА. І вони „блискуче" справились з цим завданням.

Коли на площі сталася зупинка — а вона була викликана тим, що солдати місцевого гарнізону відмовилися стріляти у беззбройних людей, — генерал ПЛІЄВ скоро замінив їх солдатами неросійських національностей з інших частин округи. І ті виконали поставлене їм завдання. Після того, як вони

(Закінчення на ст. 6-ій)

Створено комітет „Адвокати в обороні Левка Лук'яненка"

Чікаго (УІС „Смолоскип"). — З ініціятиви групи адвокатів і при близькій співпраці вашінгтонського Комітету Гельсінкських Гарантій для України постав „ад гок" Комітет „Адвокати в Обороні Левка Лук'яненка". Головою Комітету є адвокат і стейтовий асамблімен з Чікаго Борис Антонович, а членами — Галина Петраускас і Юрій Фединський (мол.) з Детройту та Юрій Пазуняк з Вілмінґтону (Дел.).

Комітет цей ставить собі за завдання повести широку акцію оборони Левка Лук'яненка, заарештованого члена київської Української Гельсінкської Групи, підготовити відповідну документацію про нього, бути в контакті з різними міжнародними юридичними організаціями і близько співпрацювати та координувати оборонну працю з іншими адвокатами, які боронять ув'язнених українців і осіб іншої національности в Україні і СССР.

Кияни цікавляться фотознімками „поколінь Картерів"

Москва. — Совєтське пресове агентство ТАСС інформує, що у вівторок, 31-го січня, в Києві відкрито виставку фотографій із містечка Плейнс, Джорджія, родинного міста президента Джіммі Картера, та що ця виставка „викликала велике зацікавлення серед мешканців Києва". Виставка — це світлини американки Сузен Ірвін. Спеціяльне зацікавлення викликали знімки, на яких зображено „кілька поколінь Картерів" — інформує ТАСС.

Вістку про згадану виставку помістила, між іншим, газета „Ди Рекорд", яка обслуговує повіт Берген у Ню Джерзі, зазначуючи, що виставка проходить „у Києві, столиці совєтської України".

У Львові заплянована змонтувати новий тип електробуса

Київська „Радянська Україна" інформує, що за неціле десятиріччя, бо в 1985 році, людство відзначить 100-річний ювілей автомобіля; цим самим ще дужче працюють конструктори-спеціялісти Всесоюзного інституту автобусобудування у Львові, щоб в це сторіччя сконструювати найбільш економічний двиґун автомобіля, зокрема такий, що не завдавав би шкоди довкіллю. Останньо у Львові виготовлено новий рід автомобіля, в якому дизельний двигун і тяговий генератор, паралельно з яким працює акумуляторна батерія. При повній вазі машини — 13 тонн — пробіг без підзарядки акумуляторної батерії становить 55-60 кілометрів з швидкістю 60 кілометрів на годину. Переваги електробуса над автобусом великі: він безшумний, без шкідливих для повітря викидів, зручний в кермуванні. Але „Радянська Україна" зазначає, що „покищо конструкторів майбутнього стримує відсутність економічних і легких акумуляторних батерій".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Народовбивча „соціялістична дійсність”

З нагоди святкувань в комуно-московській імперії 60-их роковин большевицької революції, совєтська преса і пропагандивні засоби, більше, як колинебудь досі наголошували ніби то вже розв'язане національне питання в СССР, „дружбу народів", „інтернаціоналізм", „високі ідеали дружби і братерства", „радянський спосіб життя" тощо. Користуючись зарядженнями московського центру, київські наставники Москви в Україні й собі взялися навипередки робити заходи, які мають за завдання у майбутньому ліквідувати, або ще більше обмежити і ті куці права української мови, які ще залишились. Під маскою покращання навчання російської мови, партійні наставники почали русифікувати рештки українських шкіл по містах і видавати нові підручники російської мови з обов'язковим включенням їх в українське шкільництво.

На літературному і мистецькому відтинках продовжується раніше розпочата акція ліквідації тих надбань, які завдяки тискові української свідомої верстви були ще збережені, чи їхня ліквідація була припинена в наслідок літературного відродження в 1960-их роках. Совєтські цензори, починаючи з 1970 р., почали ліквідувати навіть видання Київської Академії Наук і Державного університету під претекстом „уніфікації" наукових досліджень, бо, мовляв, російську мову, „мову міжнаціонального спілкування", знають усі, і тому не потрібно доблювання наукових видань. Також в ділянці красного письменства чимраз більше письменників починають — одні під тиском партійної машини, інші, щоб приподобатися окупантові, — писати російською мовою. Віктор Бєлаєв пише про це в журналі „Дніпро" за листопад 1977 р. цілком виразно і недвозначно. Пишучи про „священний обов'язок митців" і їхню ролю у „формуванні зростання нової людини-патріота інтернаціоналіста", Бєлаєв каже, що окреме й особливе місце поміж „братніми літературами" займає російська література, а в тому й російська мова, яка, мовляв, не перешкоджає вільному інтенсивному розвиткові національних мов і народностей, бо „в нашій країні немає місця для суперечностей, суперництва між мовами, бо всі вони розвиваються на засадах дружби і співробітництва". Проте, кілька рядків нижче Бєлаєв підкреслює, що „найактивнішу ролю відіграє література і мова російського народу", бо цією мовою російські письменники" допомагали літературам братніх республік оволодівати арсеналом художніх засобів і прийомів, правдиво змальовувати соціялістичну дійсність на основі методу соціялістичного реалізму".

Така то окупантська народовбивча „соціялістична дійсність" в Україні!

Загрозливий стан

Недавнє повідомлення Департаменту торгівлі про те, що в 1977-му році міжнародний торговельний дефіцит ЗСА виносив 26.7 більйона долярів, тобто імпорти перевищували експорти на згадану суму, затривожило американських економістів, як теж спеціялістів у приязних до ЗСА державах. Такого високого торговельного дефіциту Америка ще ніколи не мала, бо найвищий досі дефіцит у 1972-му році виносив тільки 6.4 більйона долярів, а в 1976-му році становив тільки 5.9 більйона долярів.

Затривоження економістів спричинене не тільки тим, що така велика сума грошей виплила з Америки, але також тим, що якщо в наступних роках ЗСА теж матимуть такі високі торговельні дефіцити, то це в цілому світі може підважити довір'я до фінансової та загально економічної стабільности Америки.

Зростає також побоювання, що цьогорічний торговельний дефіцит скріпить руку тих американських законодавців і впливових підприємців, які вимагають, щоб були встановлені високі мита на всі імпортовані продукти. Вищі мита не тільки значно підвищили б ціни закордонних продуктів у ЗСА, але також можуть довести до того, що інші держави у відплату піднесуть свої мита, що мало б дуже негативний вплив на економічний стан вільного світу, який щойно частинно вийшов з поважної економічної рецесії.

Уряд президента Джіммі Картера правильно вказує на факт, що головним спричинником цьогорічного дефіциту було те, що протягом минулого року ЗСА видали аж 44.3 більйона долярів на імпортовану нафту, тоді коли в1976-му році цей видаток виносив тільки 34 більйони долярів. Але речники уряду ЗСА також твердять, що ситуація не то така загрозлива, як думають економісти з приватного сектора. Вони заявляють, що збільшення імпортів — це частинно доказ, що економічний стан населення ЗСА поліпшився до того рівня, що американці спроможні купувати більше закордонних продуктів. Крім того, деякі члени уряду твердять, що Америка мусить імпортувати продукти інших країн вільного світу, в яких далі існує поважна економічна рецесія, щоб допомогти тим країнам видобутися з неї.

Ці аргументи тільки частинно переконливі. Америка самочинно не може розв'язати економічних проблем своїх союзників, а мусить мати допомогу і співпрацю тих держав вільного світу, які протягом останніх кількох років мали надвишки у їхніх торговельних балансах. Це зокрема стосується Західної Німеччини та Японії. Вони мусять збільшити свої імпорти з тих демократичних країн, які ще вповні не позбулися рецесії, як також перестати застосовувати подвійне мірило в торгівлі з Америкою, себто не можуть вимагати від Вашінгтону, щоб не підвищував мит на їхні продукти, і в той самий час встановляти різні перешкоди для продажу американських продуктів у їхніх країнах.

Деякі заходи в тому напрямі вже зроблено. Наприклад, до Японії вже їздило кілька членів уряду президента Картера з метою переконати японські власті, щоб совісно додержувалися принципів вільного міжнародного ринку, тобто, щоб не застосовували згаданого подвійного мірила відносно Америки та щоб приспішили економічний розвиток їхньої країни, що спричиниться до збільшення імпортів Японією з інших держав вільного світу. Подібно звертався уряд ЗСА і до західньонімецьких властей, бо і та держава мала надвишки в міжнародному торговельному балансі.

Проте, як вказують коментатори, ті заходи Вашінгтону покищо не увінчалися великим успіхом. Треба надіятися, що уряд президента Картера продовжуватиме свої старання в тій справі. Для розв'язки економічних проблем вільного світу треба співпраці всіх держав, а не тільки одних старань самих ЗСА.

Панас Феденко

MEMENTO...

Мюнхен. — „Пам'ятай про смерть'', — це давнє латинське прислів'я приходить на думку, коли дивимось на схід, за залізну завісу, де простягається імперія від берегів Ельби до Тихого океану. „Заморожені'' режимом Сталіна і його наслідників країни показують ознаки політичного життя. То чеські противники диктатури видають свою програму реформ під назвою „Хартія 1977 року''; то польські патріоти проголошують домагання до пануючої партії в своїх органах преси, незалежних від урядової цензури. В підсовєтській тюрмі народів тиранська адміністрація натикається на критику осіб і груп, що не хочуть миритися з режимом „непомильної партії'' з причин політичних, національних, релігійних, економічних, загально-культурних і всяких інших.

Нарешті, до слова прийшла теж опозиція в „зразковій'' комуністичній державі — в Східній Німеччині, — яка має назву „Німецька демократична республіка''. Від літа 1953 року, коли совєтські танки задушили протест робітників проти визиску їхньої праці комуністичним апаратом, в Східній Німеччині все мовчало, бо, здавалось, „благоденствувало''. Але те мовчання й спокій не свідчили про примирення 17 мільйонів людности „Німецької демократичної республіки'' з режимом, накинутим із Москви і піддержуваним совєтськими дивізіями. Час від часу науковці, письменники, автори пісень на злободенні теми висловлювали погляди, незгідні з партійними директивами, і режим брався до репресії: одних посилали „до буцигарні'', других залишали під домашнім арештом і постійним поліційним наглядом, інших висилали із „демократичної республіки'' на Захід, щоб вони не ширили „політичної заразн'' серед людности в Східній Німеччині.

Найбільший переполох серед комуністичної адміністрації Східньої Німеччини викликав „Маніфест демократичних комуністів'', що дійшов до преси, радіо й телевізії в Західній Німеччині. Автори „Маніфесту'' відкинули режим „ленінізму'', створений за традиціями московського царату, де не було демократичного ладу. Могли б автори „Маніфесту'' згадати слова знаменитого шкотського гуманіста Джорджа Б'юкенена (в латинській формі — „Georgius Buchananus"), що в 16 віці писав про режим Москви: „Moscovia tyrannide gaudet'' (Московщина тішиться тиранством).

В 20 віці (хто міг би це передбачати?) режим тиранії принесено силами совєтських армій на Захід. Перед усіми народами, що попали під цей режим, стоїть історичне завдання — вирватися з неволі. Ця проблема сушить голови простих громадян і провідних політиків у всіх країнах вільного світу. Свого часу Карл Маркс та Фридрих Енґельс, непримиренні противники російського деспотизму й імперіялізму, кликали уряди вільних країн Европи спинити натиск царської Росії на Захід збройною силою.

Про цей спосіб боротьби проти московської тиранії тепер не може бути мови. Воєнний конфлікт великого розміру в нашій добі неминуче перетворився б у атомове пекло. Цього самогубства не хочуть і бояться всі відповідальні політики. Тільки цим можна пояснити факт, що в Західній Німеччині поставилися до „Маніфесту демократичних комуністів'', поширеного в підсовєтській Німеччині, дуже обережно. Маніфест розкрив політичний і моральний упадок панівної кляси Східньої Німеччини і показав, що той режим не має грунту в народних масах цієї країни. Ця оцінка вийшла з пера комуністів, що вірили і служили режимові диктатури. Тому в політичних колах Західньої Німеччини порівнюють ситуацію підсовєтської Німеччини з положенням, що було на Угорщині року 1956: режим диктатури втратив будь-який авторитет і дійшло до повстання. Повторення цієї трагедії в підсовєтській Німеччині урядові кола Західньої Німеччини бояться. Бо кожному ясно: спроба однієї підсовєтської країни скинути режим диктатури не має шансів на успіх, поки в Москві міцно тримає владу „кліка червоних царів'' (так називають московських тиранів китайські „жовті царі'').

Стриманість політиків вільного Заходу супроти підземного руху, ворожого комуністичним режимам під протекцією Москви, не свідчить про їх „капітуляцію'' перед диктатурою. Тут рішає певність, що поволі, але неминуче режими тиранії хиляться до упадку, бо критики, противники й „погребники'' виростають у самому суспільстві, теж у провідних колах тих режимів. Само собою, цей процес вимагає довшого часу, однак ніяка сила не може його спинити. Цю небезпеку для свого режиму бачать і ватажки диктатури в Кремлі.

Згадую розмову, яку я мав на міжнародному конгресі істориків у Стокгольмі 1960 року із науковцями із совєтського блоку. Розмова була за столом при вечері. Я сказав колегам-історикам із країн підсовєтських, що суспільний розвиток іде шляхом діялектичним, в суперечностях: на місце старих форм суспільного життя приходять нові. Тому й режими, створені за рецептом Леніна, неминуче впадуть і на їх місце виростуть нові форми, більш придатні для поступу народів. „Як же довго нам доведеться ждати?'' — вирвалося у одного з учасників цієї розмови.

Богдан Цимбалістий

ЧИ ПОТРІБНІ ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ НА ЕМІҐРАЦІЇ?

(Дискусійне)

I

Тема цієї статті контроверзійна. Сподіємося, вона викличе цікавий обмін думок. Якщо це буде речева, відважна і щира дискусія, користь з неї очевидна. Критична застанова про нас самих, про наше зорганізоване життя, його успіхи і невдачі, про альтернативні форми й можливості, про майбутні перспективи і подібне є передумовою для росту і поступу до ліпшого.

Політичні партії є, очевидно, істотним аспектом демократичної суспільности. Без політичних партій нема демократії. Через політичні партії виявляється воля населення, вилонюється і обновляється провідна верства, організується влада. У фаховій політичній літературі можна знайти багато дефініцій партії. Мерріям і Ґоснел, автори підручника про американську партійну систему, називають її „інституцією, додатковою до уряду, яка допомагає вибирати осіб до уряду, визначувати політику, в ширшому сенсі, керувати урядом або його критикувати." В тому сенсі, партія в ЗСА є якби частиною уряду. Знову ж опозиційна партія через свою критику та через її відгук у широких колах виборців змушує уряд до обережности: тим самим вона його контролює і впливає на його політику. Інший американський автор Еветі Лісерсон (Avery Leiserson) добачує генезу партій в розбіжності особистих та групових інтересів у суспільності: партії намагаються захищати і закріплювати ці інтереси „через контролю над формальною структурою політичної влади."

Подібних визначень ролі партії можна знайти більше. Вони вказують, що політичні партії це не єдина форма політичної організації, але вони є спеціяльний тип політичної організації, метою якої є гуртувати людей на базі спільноти опіній чи інтересів для здобуття влади, для контролі над обсадою уряду та над його політикою, придержуючись при тому певних спільно узгіднених принципів політичної гри. Партійна система зв'язана з виборами репрезентативної влади. Партії номінують кандидатів, апелюють до виборців і змагаються за впливи. Де нема свободи виборів, нема партій в тому значенні. Тому багато політичних теоретиків думають, що напр. гітлерівська партія або комуністична партія в СССР не були і не є партіями в сенсі, в якому тут мова і який принятий в західньому демократичному світі. Вони є іншим типом політичної організації, іншою формою організування влади.

Для наших дальших міркувань важливим є ствердження, що політичні партії — це спеціяльний тип політичної організації, сенсом існування яких є змагання за політичну владу в країні. Таке змагання за владу є можливе тоді і там, де існує можливість мати політичну владу, тобто коли дана суспільність живе на своїй території, де можна встановити владу, шляхом виборів, яка могтиме вводити закони і рівночасно мати силу допильнувати, щоб ці закони були респектовані.

Буває, що країна тратить свою незалежність, або її боротьба за національне визволення не вдається. Тоді частина політичного активу, зокрема ті, що очолювали цю боротьбу, виходять на еміґрацію. Коли окупант не лише політично і мілітарно підпорядковує собі чужу країну, але хоче знищити саму субстанцію народу, фізично ліквідуючи частину населення, переселюючи інших, на еміґрацію виходять не лише політично-активні одиниці, але і рядові громадяни, що хочуть жити без страху і мають можливість вирватися закордон. Це очевидно стосується політичних еміґрацій з країн поневолених Москвою. Опинившись на еміґрації, патріотично активні громадяни пробують знайти сенс своєму побутові закордоном, який задоволяв би вимоги їхнього патріотичного сумління. Звідси і дискусія про політичні завдання еміґрації, апелі до почуттів патріотизму, до громадянського обов'язку, до жертвенности.

На маргінесі варто згадати, що крім вгорі описаного типу, існує ще інший рід політичної еміґрації. Часто закордон виходять люди, що не погоджуються з формою уряду, чи уладу, встановленого в їхніх країнах часом навіть більшістю голосів народу. Такими еміґрантами були німці, що покинули Третій Райх, еспанці, що вийшли закордон після перемоги ген. Франка чи „біла'' російська еміґрація. Політичні завдання, які вони собі ставлять, якщо їх ставлять, є інші від завдань тих еміґрацій, країна яких окупована ворогом. Про завдання таких еміґрацій тут не буде мови.

Найголовнішим завданням еміґрації з поневоленої країни є допомагати їй визволитися. Приклади інших політично зрілих і досвідчених народів доводить, що коли країна є окупована ворогом, ривалізації, спори, непорозуміння між політичними групами притихають. Всі прошарки населення, люди різних політичних орієнтацій об'єднують свої визвольницькі зусилля під одним проводом. В окупованій німцями Франції під Національною Радою Опору об'єдналися всі: демократичні групи центру, соціялісти, комуністи, лібералі, католики. „Політичні партії перестали діяти. Люди перестали ділитись на основі внутрішньо-політичних критерій" (М. Мельник: Приклад визвольної боротьби французів. „Свобода" з 18 і 19 січня 1978). Це саме було в Польщі. До нашої УПА, хоч зорганізованої одною політичною групою, приступали одиниці інших політичних орієнтацій.

Логіка вимагала б, щоб політичні еміґрації тих країн поступали так само, тобто об'єднали всі свої зусилля під одним керівництвом і скерували їх на ту саму мету, а саме визволення власної країни. Іншими словами, політичні партії, частина членства яких вийшла закордон, повинні б так само суспендувати свою діяльність аж до часу визволення, перестати діяти як партії, тобто ривалізувати між собою за владу. Спільно з усіма, що готові активно включитися в таку реальність, вони повинні створити якусь визвольну раду чи визвольний комітет, який обмірковував би постійно, які засоби допомоги Краєві в даний момент доцільні та як найбільш ефективно йому допомагати в його боротьбі за своє визволення. Приклад інших наурод вказує, що це можливо. У Французькому Комітеті Національного Визволення, створеному ген. де Ґолем в 1943 в Лондоні, були генерали, бувші політики, члени руху Опору. Комітет однак творено не за партійним ключем. Ніхто не думав творити комітету з представників усіх передвоєнних партій. Як в краю, так на еміґрації, в Англії чи Північній Африці, ці партії припинили свою діяльність.

На жаль, наша еміґрація не виявилася так зрілою. Вона принесла з Краю не лише свої давні партійні льояльності, але теж ресинтименти, подразнені почуття, бажання розрахунку з іншими групами і бажання влади над своїми земляками навіть як це тільки ілюзія влади. Партійні лідери, які привикли верховодити, не були готові зректися зі своєї ролі й підпорядкуватися одному проводові, в якому вони могли б співпрацювати в міру своїх здібностей, а не через це, що вони репрезентують якусь партію.

(Продовження буде)

З НАШИХ БУДНІВ

КАТАСТРОФА

Написали мені мої добрі приятелі з недалекого Лонґ Айленду, як то вони пережили цю страшну шуру-буру чи завію, що навістила їх околицю акуратно під час свят Різдва (старого стилю). Мої приятелі були однак в цьому щасливому положенні, що відсвяткували Різдво за новим календарем, коли в хаті було світло, огрівання, телефон, радіо і телевізія.

„Чого вартує сучасна модерна технологія? — меланхолійно запитує в листі мій приятель. — Чого вартують всякі софістиковані апарати чи пристрої. Сяде на кабель трохи більше ожеледі чи нападає більше снігу, повіє сильніший вітер, зірве дріт — і всій модерній технології капут! Чим вона більше софістикована, тим більше безрадна в обличчі сліпих сил природи. І приходиться наприкінці 20-го сторіччя вертатися до печерних чи півпечерних часів, розпалювати серед хати вогнище і шукати порятунку так, як це колись робили первісні люди!''

Далі йде драматичний опис, як то вони обоє з дружиною кілька днів крипірували в пивниці біля ватрана, де концентрувалося все домашнє життя, а разом з ними страждали два коти, собака і канарок. Собака в них расовий, здоровий, волосатої породи і хоч має на собі досить власної вовни, то дуже любить тепло, тому все ближче і ближче підсувався до ватрана.

—Ти, „Мікрусе'', — сказав до нього господар, — відсунься подалі і не попадай нам під руки, бо коли не стане в спіжарці консерв та варення, ми готові тебе закатрупити і спекти на вогні замість сарни!

„І що ти скажеш!!! — пише мій приятель, поставивши на папері три знаки оклику. — Наш „Мікрус'' подивився на мене ясно своїми розумними очима і, ніби зрозумівши і взявши серйозно до уваги мою пересторогу, взяв хвіст під себе, відсунувся в найдальший куток і більше до нас не наближався.''

На третій день катастрофи забракло полін, ватран став погасати, тож прийшлося ліквідувати деякі меблі, що мали в хаті почесну назву „антиків''. Пішли також на вогонь стоси газет і комплекти журналів, і господар уже став заглядати журливим оком до енциклопедій, коли до дверей застукав сусід і передав яку ж радісну новину, що по другому боці вулиці вже є світло...

Енциклопедії були врятовані!

Ікер

Володимир Жила

ПРАВДОНОСЕЦЬ

До 60-річчя Яра Славутича

(1)

...Немов номади,
Йдемо в чужий, сполоханий простір.
З важкими таврами невчиненої зради,
Всіма зацьковані — як звір —
Слабі від горя, сильні від нестями,
Волочим тугу без кінця ми,
Всьому наперекір

Ці знаменні рядки — з поеми „Правдоносці", що її написав Яр Славутич 11 січня 1948 р., до свого 30-річчя. Твір наскрізь програмовий, у ньому підведено перші підсумки тієї жорстокої доби, що тривала від часу виходу з рідної землі до кінця сорокових років. „Правдоносців" треба розглядати як динамічне виверження поклику тих народних духових цінностей, що були загнані війною в глибину української душі, як утвердження ідеалів Шевченка, Франка, Лесі Українки та інших виразників свого часу. Перед нами постає сконденсована спільність почувань багатьох поколінь, що будили й кликали нарід до нового життя, що ставили тверду вимогу до західнього світу — пізнати нашу, українську правду. Ця правда вже довгий час відома тому світові, який і далі залишається переважно байдужим. І тут, якраз тут, відкривається нова сторінка для мистецького слова правдоносця — поширювати правду, будити байдужий світ з оспалости, показати йому подвиг одержимих ідеєю:

Шляхи встеляючи кістками,
В кільці облуд і полювань
Життя складаючи, як гідну дань,
Скрижалі правди, ковані віками,
— Як стяг —
Несем по селах і містах. [2]

Таке ставлення поета до нашої доби глибоко повчальне. Воно може бути зразком високої вимогливости, логічної принциповости в судженнях про її ідейне прямування. Адже несення правди про український нарід у широкий світ — це обов'язок кожного українця, а зокрема поета чи письменника, якщо він уважає себе за речника нації. Це той найкращий спосіб умілого використання мистецького слова, його образности й духової сили, для осягнення трудного, місійного завдання — розповсюдити нашу правду серед народів усього світу.

Слід зауважити, що така настанова складалася в поета протягом багатьох років його життя, а сама ідея зародилася ще в дитячих роках. Поет так розповідає про це:

> Коли мені пішов восьмий рік, дід возив мене до Дніпра, щоб показати пороги... На острові Хортиці я, новоспечений „січовик", урочисто склав присягу, проказану дідом. Там же, стоячи на скелі, на наказ діда я продеклямував „Б'ють пороги..." [3]

Ми не знаємо змісту присяги, але можемо собі її досить легко уявити, бо в творі „До Основ'яненка" молодий Шевченко, розуміючи трагедію українського народу, вперше ставить важливу проблему про те, як саме рятувати Україну. [4] Цю думку висловлено в творі, що його продеклямував тоді наш майбутній поет. Так чудовими, живими і трагічними картинами української природи, що оплакує зруйнування Москвою Запорозької Січі, хотів Славутичів дід, гордий нащадок козацького роду, запліднити розум свого внука, молодого хлопця, і вказати на його майбутнє завдання в житті.

Навесні 1933 р. рідний дід Яра Славутича лежав пухлий від голоду у викопаній ним землянці на західньому боці гурівського лісу, недалеко від хутора на місці давнього запорозького зимівника. Поет із матір'ю умовляли його перейти до них у Кривий Ріг, але дід, як заявляє Славутич, не захотів лишати своєї предківської землі й заявив:

> „Ми прожили тут триста років. Я вже немолодий. Нехай же й мої кості зогниють у землі моїх предків. До чужих не піду!" І знову, — пише Славутич, — я мусив скласти присягу — вижити і розказати світові про те, як Москва нищить Україну. [5]

Друга присяга вже ясно вказує на завдання, яке поставив дід онукові, свідчить про дух виховання, що панував у цій родині. Наш обов'язок — пошанувати любов діда до рідної землі, до України, його героїзм у духовій боротьбі проти Москви.

Поет, як видно з його творчости та з його „Початку життєпису", високо цінує сувору мужність рідного діда. Але одночасно складає свою програму, як саме виконати дідові накази, гнівний заповіт роду. Поряд із програмовим твором „Правдоносці", складеним 15 років після другої присяги, Славутич пише книгу *Розстріляна муза*, в якій не лише документує вчинені злочини Москви, але й розкриває її жорстокі пляни. Москва прагне

> ...знищити зрілу українську націю і повернути її в стан аморфної несвідомої народности, а потім зрусифікувати ... новітні імперіялісти повели деструкцію двома паралельними шляхами: 1. Ліквідація еліти, мозку нації. 2. Ліквідація селянства, основи нації. За московським пляном, український нарід мав би стати сліпою, нерозумною отарою, якою міг би вільно керувати поставлений пастух. [6]

Щоб не бути голослівним,автор документує свої висновки списками розстріляних,засланих у концтабори, а також тих, що з відчаю покінчили самогубством. 200 українських поетів, письменників, мовознавців, літературознавців і мистців знаходимо у цих списках, які автор вважає далеко неповними, бо не згадані знищені науковці та особи, що не мали прямого відношення до літератури. [7] До речі, Славутич був першим, хто склав такі списки, над якими він працював від 1941 р., коли опинився поза засягом радянської влади, серед українських повстанців Чернігівської Січі.

(Продовження буде)

1 Яр Славутич, *Трофеї: 1938-1963* (Едмонтон: Славута, 1963), стор. 156. У деяких цитатах користуємося новими різновидами — з машинопису зібраних поетичних творів, що їх автор підготував до видання 1978 р.

2 Там же.

3 Там же, стор. 304.

4 Тарас Шевченко, *Кобзар*, за ред. Леоніда Білецького (Вінніпег: Українська Вільна Академія Наук у Канаді, 1952), том 1, стор. 163.

5 *Трофеї*, стор. 306.

6 Яр Славутич, *Розстріляна муза* (Детройт: Прометей, 1955), стор. 6.

7 Там же, стор. 11.

Появилися нові книжки й новий випуск журналу

Канадський Інститут Українських Студій повідомляє, що вже опубліковані перші два томи в їхній серії „Канадська Бібліотека Українських Студій": „Лекції з історії української літератури" (1798-1870) Миколи Зерова і „Ваплітянський збірник" що його відредагував професор Юрій Луцький. Появилося також третє число журналу вищих українознавчих студій.

„Лекції з історії української літератури" Миколи Зерова — це перше видання лекцій відомого вченого, які він відчитав у Київському університеті в 1928 році. Згодом його праці заборонено, а сам Зеров загинув у совєтському концтаборі. Його лекції розглядають критичний період історії модерної української літератури і є зразком наукової об'єктивности. Книжку можна вважати цінним підручником для студентів університетів, і також дуже повчальною книжкою для широкого читача. Книжка має 271 стор.; ціна в м'якій оправі — 3.95 дол., в твердій — 9.95 дол.

„Ваплітянський збірник" (редактор — проф. Ю. Луцький) — це поширений збірник раніше виданих матеріялів з архіву літературної групи ВАПЛІТЕ. Він ознайомлює читача з життям і творчістю групи українських письменників, що були авангардом національного та культурного відродження 1920-их років — т.зв. „українізації". Їхні намагання розвинути високу українську культуру, базовану на західньоевропейських зразках, перервалися з наступом сталінізму. До збірника входять листи, щоденники, поезія, проза, літературна й суспільно-політична критика і багато ілюстрацій. Збірник має 160 стор.; ціна в м'якій оправі — 4.95 дол., в твердій — 10.95 дол. Замовлення на обидві книжки проситься висилати в англійській мові на адресу Mosaic Press, P.O. Box 1032, Oakville, Ontario, Canada, L6J 5E9.

Журнал вищих українознавчих студій друкує статті, огляди й рецензії на англійській і українській мовах, написані переважно студентами, які проводять досліди з україністики на аспірантському рівні. Журнал виходить два рази в рік. Третє число журналу появилося восени 1977 року і має 135 сторінок. Річна передплата — 4 дол. Чеки або грошові перекази проситься виписувати на: Journal of Ukrainian Graduate Studies. Адреса редакції: Journal of Ukrainian Graduate Studies, Department of Slavic Languages and Literatures, The University of Toronto, Toronto, Ontario, M5S 1A1.

Святкування по-інакшому

Від деякого часу Вашінгтонський Відділ УККА, відмовившись від традиційних Академій, відзначував знаменні події нашої історії в іншій формі. Так відбулися вже два роки підряд урочистості, пов'язані з 22-им січня у залях конґресових будинків.

Першого року вашінгтонську громаду заскочила така інноовація і...не прийшла масово,як належалося б з огляду на важливість відмічування подій.Конґресменів і сенаторів було більше, як українців, але вже на черговий рік треба було брати (в тих же будинках) більшу залю, щоб змістити присутніх. Змінилася не тільки форма, але і зміст цих відзначувань. Коли на протязі років, з-року-в рік, українські промовці вияснювали і переконували самі себе, що „встоятись не було сил'', то тепер заговорили сенатори і конґресмени держави.

Слухаючи короткі, але змістовні виступи американських державних мужів, приходить думка, що це саме і є та форма, в якій доцільно влаштовувати подібні імпрези.

Відзначуючи події Листопада та 35-річчя УПА і УД УНА місцевий Відділ УККА запросив з Філядельфії Театральну студію, що існує при „Театрі в п'ятницю'' під мистецьким керівництвом В. Шашаровського.

Відкрив цей Вечір голова Відділу Юрій Нестерчук і передав дальше ведення програми Богданові Скасковому. Після відспівання американського гимну студійцями, коротку молитву провів о. Й. Денищук. Б. Скасків познайомив присутніх зі змістом монтажу. Притемнену сцену почали виповнювати учасники, займаючи призначені для них місця і уставляючись у пози. Взоруючись на античних зразках, В. Шашаровський і його асистент Роман Швед виключили усяку бутафорію. Дійство відбувалось без декорацій і костюмів. Лише якийсь невеличкий натяк: шолом, шапка, хустка, кріс підкреслювали образ. Велику ролю відігравало освітлення, яке, відповідальний за цю ділянку М. Кострицький перевів справді по-мистецькому.

На тлі Львівського ратушу, на авансцені, по боках, стояли Поет і його Муза (Р. Кніґницький і М. Струк), а сценою „проплили віки'', віки зривів і занепаду, про що чітко і виразно скандував „хор'' дівчат. Поет у своїх монологах, то злітав високо в захопленні, то зражений опускався униз. Та Муза його, його душа, завжди була на сторожі. Вона вела, манила і кликала вперед, і просвічувала перед ним світле майбутнє. Обоє виконавців були дуже добрі, з поправною мовою і доброю дикцією.

Мінялися мундири ворогів, народжувалось нове покоління оборонців рідного краю, рідного міста. Безликий решетар, на очах перероджувався з „русина'' на українця і без вагань і патосу включався в боротьбу за свою Державу. Скиглила чайкою відвічна Українська Мати (Мотря Бойко), шукаючи після бою свого „найкращого з усіх синів'', сина. Шукала, ходила серед таких, як він, а вони безрадно опускали очі, ніяковіючи перед її розпачем і горем.

Тужно бриніла пісня про те, як дівчата „заквітчали стрілецьку могилу''... Увесь вокальний супровід (Ю. Шашаровська) був тонко продуманий, добір пісень підкреслював зміст кожної сценки, а дискретне виконання ще більше поглиблювало цей зміст. Через віки, разом з іншими верствами суспільства пройшла свій шлях і львівська Міщанка (Роксоляна Чорпіта) — типовий представник „львівського дзецка'', що існування своє починає від народження міста і продовжує жити донині. Ця жінка на перший погляд легковажна, ніби їй байдуже з ким торгувати, кому продавати свій крам, але під цією зовнішньою легковажністю скрита велика сила української жінки. Це вона під час облоги міських мурів татарами, виливала на них потоки гарячої смоли, ладувала мушкети, ходила в розвідку, перев'язувала рани, сікла по ворогові з кулеметів і підіймала повстання у совєтських концентраційних таборах. Це вона сьогодні підтримує своїх мужів, братів, товаришів, які в новій неволі відважно стають в обороні прав людини свого народу.

Треба привітати В. Шашаровського і його помічників, а також всіх студійців із великим успіхом. Показаний у Вашінгтоні монтаж, оригінальний задумом, глибокий змістом, представлений не в традиційній натуралістичній формі, належно оцінили глядачі. Про це свідчать квіти, які піднесли виконавцям маленькі Діяна Базарко і Андрій Бігун, подяка Б. Скаскова і подяка-звернення до виконавців з публіки.

Імпрезу закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна''.

Після вистави відбулося прийняття для членів Театральної Студії та представників організацій, що входять в УККА.

Ю. Нестерчук подякував Мирославові Скасків, Орисі Новосільській, Мирославі Демчишин, Тані Нестерчук та Стефанії Дячок за гарно влаштоване прийняття.

Галина Петренко

Оригінальне відсвяткування Листопадових роковин у Філядельфії

„Листопад", три сценічні картини з нашого минулого виконала Театральна Студія Молоді при Театрі у П'ятницю під мист. кер. В. Шашаровського у неділю, 6-го листопада м. р. о год. 4-ій по пол. в залі „Мельрос Академі" у Філядельфії під Протекторатом УККА-філядельфійський Від.

Дійшло до цього, що за відсутністю постійного професійного українського театру ЗСА, який потверджував би повноту нашої культури, молодечі Театральні Студії правлять за театральні ансамблі і то не другорядного гатунку. Нав'язуючи до славної традиції українського театру на рідних землях, знайшлися тут ентузіясти /досвідчені актори і режисери/, щоб глибиною, скалею ідейних і мистецьких звершень, широчінню творчих шукань привернути життя Українській Мельпомені в свідомості істотних користей, які випливають із театральної діяльности - поза виховним чинником, формування суспільно-національної свідомости і піднесення патріотичного духу.

Отож у почутті ролі і функції театру оці ентузіясти - Лілія Крушельницька, подружжя Цепинські і Володимир Шашаровський зразково ведуть свої Театральні Студії.

Саме прагнемо поділитись враженням з читачами із півторигодинного спектаклю п.н. „Листопад'', що його - як вже сказано —виконала філядельфійська Театральна Студія з нагоди річниці Листопадового Зриву.

„Листопад",це монтаж слова і пісні в трьох картинах пера Вол. Шашаровського.Автор використав тексти:Б.І.Антоновича, В. Грінвальда, И. Карпенка-Криниці, І. Керницького, Б. Кравцева, Р. Купчинського, Б. Лепкого, О. Лисяка , О. Олеся, Л. Полтави, О. Рудакевич, І. Франка, Л. Українки, І. Чолгана, Г. Чупринки.

Контамінація віршів для побудови театральної п'єси - складна праця. До уваги слід брати не тільки сам текст, але і ритмічний розмір, щоб осягнути потрібну кількість сценічних ситуацій для театральної дії,не забуваючи проградацію сценічної акції. М.і. авторові цих рядків довелося декілька разів бачити на сцені монтажі Шашаровського, скажемо коротко: він у цьому майстер.

Хоча постава „Листопада'' має ціхи наскрізь сучасного театру, все таки впродовж цілого спектаклю збережений ритм; Шашаровський не пішов услід Буделяра, який казав, що новочасна поезія повинна „видерти'' музиці частину її засобів. До речі цього принципу також придержувались Рімбо і Верлен і цілий ряд менше відомих „модерністів''.

Відносно інсценізаційного аспекту, Шашаровський увів у дію хор на зразок старогрецького театру, а функцію ведучого-чої замінив двома персонажами — Музою і Тінню поета, уставивши їх по боках авансцени. Це допомогло справно розвиватись дії.

Княжий воїн і Запорожець, як з'яви у „мандрівці почерез віки" творили наче живу картину. М. і. Шашаровський уникає фільмової стрічки, чи проєкційної лямпи; усе робить за поміччю сутотеатральних засобів. Принагідна дама (Юля Шашаровська) достосованими вояцькими і патріотичними мистецьки виконаними піснями не так урізноманітнювала, як збагачувала сценічну дію.

Добре написаний монолог Міщанки (автор О. Лисяк) і вдало вмонтований у дію виконала Роксоляна Чорпіта. Ця талановита адептка театрального мистецтва веде себе на сцені, як зріла акторка, і тому не дивно, що її не можемо забути, як Електру й Одержиму. А знову з-поміж чоловіків на перший плян вибивається у кожному спектаклі Роман Кніґницький (Тінь поета).

У „Листопаді'' поруч Міщанки звернула на себе увагу Муза — Мирослава Струк. Гарну несподіванку зробила нам Мотря Бойко, вона прямо заблистіла як Селянка. Вона створила тип матері-страдниці (автор О. Рудакевич). Шукаючи сина, передала свою материнську любов і безмежну тугу рухом, звучанням голосу, ходою. Палій у виконанні Михайла Кострицького, це його чи не найкраща роля. Тепер його артикуляція, яка була досі його „Ахілевою п'ятою'' (с, з, ш, ж, ч, щ) без закиду. І взагалі під кожним оглядом він зробив великий крок уперед.

Решітник — Андрій Заяць акторсько росте з поставою.

Марко Клос — Стрілець із складною сценою вмирання упорався на відмінно. Взагалі цей юнак здоганяє своїми здібностями старших найбільш талановитих колеґ.

Приємно згадати Андрія Максимовича (Княжий воїн), Андрія Бойка (Незнайомий), Володимира Мельника — Добродій, що згадує — це друга його дуже добра роля в „Студії''.

Крім цього, радо згадуємо Володимира Добровольського — з кожною виставою більше в нього самовпевности на сцені. Це саме скажемо про Мирона Касіяна (Людина сьогоднішнього дня).

Хор, що був поділений на „тих, що не можуть рішитися'' і на „тих, що рішилися'', виконав своє завдання, доповнюючи цілість спектаклю. Виконавці: Віра Бойко, Ігор Заяць, Василь Кострицький, Олег, Люба, Марта і Ліда Любинські, Уляна, Ольга, Маріянна, Оксана, Марта Михайлюківни, Роман Федик.

У спектаклях Шашаровського кидаються в вічі: відвага, безпосередність, правда, а надівсе оригінальність. У „Листопаді'' використав усі театральні елементи: слово, сценічний рух, мистецько-звукові і світляні ефекти, тонацію кольорів, не згадуючи підбору костюмів.

Зробивши прогулянку по історичних періодах за допомогою мізансцен, головний акцент, очевидно, поставив на Листопадовий Зрив.

Проблеми сценічного простору знаменито розв'язав сценограф Студії — Роман Швед (по професії архітект), він же й асистент режисера. Світлом добре оперував Михайло Кострицький, який водночас є інспектором сцени. Суґестивність гри була до цієї міри, що відчувався отой струм-флюід вже від перших хвилин. Це, так сказати б, біострум діяв, очевидно, двостороньо — актор-публіка і навпаки. Відбір усіх був ідеальний. До речі, емоційне й естетичне переживання дуже позитивно формує особовість людини. З усіх сил підтримуємо амбіції творення оригінальних спектаклів. Це торкається Володимира Шашаровського і його „правої руки'', Романа Шведа. Шансу на існування мають тільки ті театральні ансамблі, які дають спектаклі визначні або принаймні дуже добрі.Філядельфійська акторська молодь із своїм мистецьким керівництвом консеквентно крокує вслід цієї істини.

Філядельфійська Театр. Студія Молоді свого часу подала в „Свободі'', що плянує з нагоди 35-ліття Української Повстанської Армії і 30-ліття її Рейду на Захід поставити п'єсу „УПА в Карпатах''. На превеликий жаль,із-за браку достатньої кількости мужчин у Студії (а було їх потрібно аж 20) замість цієї знаменитої п'єси, саме поставлено „Листопад''.

Яр К-ий

Клопіт з книжками

У „Сурмі'' за 67 років назбиралось досить поважне число книжок. Може до 50 тисяч. Трохи є на полицях, решта в пивниці. Вони старіються, плісніють, жовкнуть і кришаться. Книжка на лихім папері з дерева жовкне за 20 років, папір з полотна витримає довше. Жаль дивитися як книжка, над якою автор напрацювався, потім її з важким трудом видав, лежить, жовкне марнується, як деяка гарна дівчина без женихa.

Кажете, пустити їх між люди, нехай читають. Але як? Видати каталог, розіслати його на різні адреси. Добра гадка! Але я це вже робив з 10 разів, ніколи не вийшло мені на добре. „Не оплатилась шкіра за виправу''. Папір, друк, пошта, робітник все це тепер коштує вдесятеро більше як давно. На книжечці написана ціна 5, 10 або 50 цт. Більше за книжку не смієте брати як там надруковано. Рішив я позбутись книжок задармо, лиш щоб заплатили за збирання їх і за опаковання, за пошту. 100 книжок за 10 долярів. Сім годин взяло мені зібрати 10 пачок по 100 книжок, кожна інша. Книжки є від 25 цт. до 3 долярів або і більше за штуку. Все на гурт по 10 цт. штука. Чи думаєте, що дуже кваплятьться брати ці книжки? Кажуть „я виберу собі сам з полиць''.

Це дійсно міг би бути клопіт якби чоловік не мав гумору. За дві неділі від першого оголошення у „Свободі'', дві тисячі бідних книжок знайшли собі спонзорів. Лиш один чоловік написав, що ці книжки для нього зайві, він хоче їх виміняти за інші. Я на це згодився, але щоб їх він привіз і вибрав собі книжки, які йому сподобаються, але тоді вже мусить заплатити по продажній ціні.

Щоб ця стаття не виглядала як оголошення, то я подам коротку історію тих книжок, що я їх назбирав. Ще 1910 року як їхав до Америки зі собою привіз календар, молитовник і кілька брошурок видання оо. Василіян у Жовкві.

У Вількс Беррі, де я приїхав з краю, мої земляки заставили мене для них дістати такі речі. Я написав до о.о. Василіян і вони радо вислали, це про що я їх просив Потім вже я з ними далі переписувався і спроваджував книжки аж до війни 1914 року.

Зараз потім я довідався, що недалеко від Вількес Беррі в Скрентоні є Руська (Українська) книгарня і друкарня Василя Гришка. Поїхав я там і відразу купив повну валізку книжок, аж за 16 долярів. (Це були всі гроші, що я вже мав зложені за два місяці в Америці). Це були 5, 10 і 25 цт. книжечки, такі, як: „Галицькі анекдоти'', „Історія про сироту Івася'', „Іцко сват'', „Як Михась ходив до неба по діямант''. Казки про циганів і т. п. Частина з тих книжок і досі не розпродані, і не подорожіли.

1913 року я перенісся до Ню Йорку і скоро довідався, що „Свобода'' в Джерзі Ситі має гарні книжки, також свого видання на продаж. „Розмова русина з поляком'', „Американський шляхтич'', „Русько-англійський провідник'' та інші. В Ню Йорку я теж довідався, що в Канаді у Вінніпегу є вже два видавництва книжок і газет. Доячек (чех) і „Український голос''. Звідти спровадив „Пісні про Канаду і Австрію'', „Листи Стіфа Табачнюка'', „Листи з пекла'', „Життя св. Генофефи'', „Пісня про Цісареву Єлисавету'' і інші книжки, якими цікавилися наші люди.

Як наступила війна 1914 року наші люди дійсно почали шукати за новинками, за вістями з війни і т. п. Тут в Ню Йорку трапився збирач таких новинок Василь Морозович і підмовив бизнесмена Евгена Ляховича, що мав ресторан на 7-ій вулиці, щоби той дав йому гроші на видання книжки „З поля війни!'' Справді незабаром книжка вийшла, люди її розхопили, так що треба було робити другий наклад. Ляхович, який не дуже любив займатися рестораном, носити капусняк з великим кусником м'яса і буханець хліба за 15 центів, подаючи гостям, рішив зліквідувати ресторан і відкрити книгарню під назвою „Український Базар'' при 172-ій Іст 4-та вулиця. Той Базар втримався до його смерти 1964 року. Він був польського походження, жінка — українка; він видав своїм коштом майже до 500 українських книжок, найбільше театральних, бо в той час наші любили відігравати представлення, де лиш була горстка наших людей. За його прикладом Василь Пуйда, який приїхав з Канади, відкрив Українську книгарню на 7-ій вулиці. Як він перенісся до більшого приміщення,заложивши друкарню, я відчинив на тім місці „Січовий Базар''. До початків Другої світової війни в Ню Йорку було в один час 12 книгарень і 10 з ним мали свої друкарні. Ось такі: Ляхович, Пуйда, Сурмач, Петрів, Жовнір, Кулинич, Дмитришин, Оборона України, Філія „Свободи'', Драган (поляк). Два жиди мали також склад з книжками, переважно з нотами. Дві книгарні і друкарня були наших прогресистів. „Голос Правди'' і „Українські Вісті''. Всі ці книгарі, друкарі геть повмирали, книжки в більшій частині опинились в „Сурмі''. З друкарнями не знаю що сталось але їх частини напевно мають СУМ і Іст Вілледж. Не думайте, що всі ці книжки мені дісталися даром, о, ні, це куплені за великі гроші, я не хотів торгуватись з вдовами або дітьми, що ці книжки мали на продаж. Самій „Свободі''я заплатив п'ять тисяч долярів за їх друкарню і там було трохи книжок, що професор Дмитро Андрейко мав у Ню Йорку і „Свободі'' це не оплачувалось. Ой, тяжко було виплачувати рати по 100 долярів місячно, часом не спав і гризся, де дістати завтра 100 долярів для „Свободи'', але там був добрий завідувач „Свободи'' Семен Ядловський, він мав добре серце і не пустив мене в банкруцтво. І помалу я все виплатив.

Така то історія тих книжок, які я збирав і ховав через 76 років. Тепер присилуваний їх всіх позбутись (зі собою не заберу). Син каже, що йому треба місця у пивниці на товар, на який має покупців. Він ще не на пенсії і мусить на себе заробляти, дітей виховати, родину утримувати. Каже - свої любі книжки продавай, роздавай або додому забери. От такий мій клопіт з книжками. Богу дякувати за це,бо могло б бути гірше.

М. Сурмач

В. Шарван і М. Гаравус очолили 127 Відділ УНС

Відділ 127 в Боффало добре вив'язався із всіх зобов'язань і перевів розшуки за тими, що розгубилися. П-ні Марія Гаравус кожної неділі збирає вкладки та наладнує біжучі справи. В останньому часі під час подорожей вона здобула 15 членів. Інші члени Управи також активні, найбільше Петро Гаравус — касир та Софія Безушко — секретар. Понад 40 грамот взяли приєднані до Відділу члени. Ці та подібні справи були предметом звітів і дебат на зборах Відділу, що відбулися 15-го січня ц. р.

Нову Управу очолив п. Василь Шарван як предсідник, п-ні С. Безушко як секретар, а п-ні М. Гаравус як фінансовий секретар, О. Бережницький — заст. предс., п. П. Гаравус — касир, Д.Пітулай і А. Качор очолили Комісії.

Голова запевнив Відділ, що попровадить успішну пропаганду та доложить всі старання, щоби придбати нових членів. А п-ні Анна Качор звернулася до представників, щоби вони забезпечували дітей та внуків, щоби наша союзова організація росла.

П. Т.

Авторський вечір Ольги Луцик — Ірини Плай

В українській громаді часто видно людей, які поруч змагання за щоденне існування, роблять непересічний вклад у скарбницю нашої культури. Своїми талантами і наполегливою працею, непомітно і скромно, інколи в не найкращих обставинах, вони з трудом і з великою посвятою збагачують нашу літературу, музику, малярство, тощо.

В Міннеаполісі до таких одиниць треба зарахувати Ольгу Луцик, вдову нашого відомого мистця-маляра Степана Луцика. Не всім відомо, що за цією скромною і безпретенсійною людиною заховався підпсевломіном Ірини Плай багатий авторський талант.

Ольга Луцик це уродженка українських Карпат, села Пядики в Коломийщині. Середню освіту і п'ятирічний педагогічний семінар вона закінчила в Коломиї, а музичні студії в інституті ім. Миколи Лисенка у Львові. В часі воєнних дій, так як тисячі інших українців, еміґрувала на захід, до Німеччини. З приходом американців і відкриттям таборових шкіл для втікачів, вона зразу включилася в культурно-освітно і виховну працю нашого молодого покоління. Після приїзду до Америки, поселилася у Твін Ситі, де поза заробітною працею на життя, вона далі продовжувала працюваги над вщіплюванням рідного слова в школах україно - знавства, організувала молодечі драматичні гуртки, концерти, співала в хорах, працювала в жіночих організаціях, а заразом трудилася для рідної Церкви. В цій широкій діяльності вона ніколи не занедбувала чи не найбільш її улюбленого заняття - літературно авторської і музичної праці.

Сьогодні Ольга Луцик є автором сімнадцятьох п'єс для молоді, ряду творів для старших, гуморесок, сатир, есеїв, та понад п'ятдесят пісень, до яких вона написала слово і музику. В своїх творах авторка намагається відтворити минуле нашого народу з його великим побутовим багатством. Маючи своє родинне коріння в Карпатах, вона присвячує немало уваги цій частині української землі. З великою любов'ю до вічно зелених Карпат і чарівної Гуцульщини, вона оспівує їхню красу і віддзеркалює життя і духовий розвиток гуцулів, їхню вдачу, пісні, звичаї і традиції, що своїм початком сягають сотні років.

Деякі з цих творів уже були частинно друковані на сторінках журналів „Жіночий Світ'', „Наше Життя'' і в часописі „Український Голос''. Багато, однак, лежить ще в рукописах, і очікує свойого видавця.

Щоб вшанувати літературно-авторську творчість цієї трудолюбної жінки, відбувся в неділю, 27-го листопада м.р. в авдиторії української католицької школи св. Констанина, авторський вечір, зорганізований громадським комітетом під головуванням Катрі Гуцал. На цю небуденну імпрезу з перекускою, що її приготовили пані під Керівництвом Марії Стець, прийшло біля двісті людей.

Програму вечора відкрив коротким словом д.р. Михайло Козак. Він представив авторку як жінку-громадянку, яка все вiзначається своєю культурністю, спокійною вдачею, безпретенсійністю і конструктивною працею в громаді, де не тільки вона, але також її сина Юрій і Роман беруть активну участь.

Про життя і мистецьку творчість авторки розказали присутнім, Катря Гуцал, Кіра Цареградська і д.р. Володимир Анастас.

Зразки літературної творчости Ольги Луцик читали; Олена Бенцаль-Карпяк - „Фрагменти з весілля'', проф. Олександра Костюк - „На Захід'', „О Львове'', і „Спогад'', Соня Дмитренко - „На Космацьких верхах'', Ольга Остапчук - „Тривожні дні'' і „До Америки'', Оксана Соловей - „Моя мама і я'', д.р. Володимир Анастас - „Далекий відгомін''. Уривок з драми „На Перехрестях'' відчитали Катря Гуцал і Ольга Остапчук.

Багато краси і різноманітности надали програмі пісні, що їх написала Ольга Луцик із її власним музичним оформленням, виконані при музичному супроводі Кіри Цареградської. Співочий ансамбль „Акорд'' проспівав сон''. Коли на крилах ночі'' і „Осінні дні'', а дівочий ансамбль виконав „Ой піду я полем'', „Там де Прут'' і „Ти все ввижаєшся мені''. Славка Павлишин Гелегер заспівала частину з оперетки „Солют'', а Славомир Луців „За далекими морями''. Обоє вони виконали фрагмент з оперетки „Під Баварським небом ''.

В загальному, це був вдалий авторський вечір, який любимцям нашого мистецтва дав багато розради і насолоди, Хоча життя Ольги Луцик було навантажене тяжкою працею і багатьма родинами турботами, вона в цих нелегких обставинах зробила багато доля нашої культурної спадщини. Треба тільки подбати щоб її твори появилися друком і стали власністю усього українського народу.

М.К.

Вшанували сл. п. Степана Бандеру

Джерзі Сити, Н. Дж. — Вже від ряду літ місцева Станиця Пласту й Осередок СУМА, чергуючись у виконанні програми, щорічно спільно вшановують Героїв з-під Крут. А цього року ці дві молодечі організації заініцювали вшанувати на громадському форумі в 16 річницю смерти Провідника ОУН сл. п. Степана Бандеру.

В неділю, 16-го жовня м. р., при численній участи вірних і наявности прапорів трьох організацій: пласту, ООЧСУ і СУМА в місцевій церкві, після Служби Божої відбулась заупокійна панахида, а потім вірні й оба священики перейшли в удекоровану портретом залю і тут продовжувано вшанувальну програму.

Голова Відділу ООЧСУ Іван Кравчук,характеризувавши Великого Сина України, що своєю настановою у боротьбі за Волю і Державну Суверенність України єднав взагалі українських патріотів і всі прошарки народу,і також розгорнув думку, що коли молодечі організації вшановують такі річниці,то це не тільки їхній салют Борцям за Волю, але разом з тим надійна переємність їхнього дороговказу. Голова Осередку СУМА Нуся Вох відчитала реферат про вповні виповнений змістом боротьби за Визволення України, життєвий шлях Провідника ОУН, що став нетлінним дороговказом для наростаючих поколінь. Оксана Шеремета відчитала вірш „Присвята Степанові Бандері".

Програма була скромна, але виконана дбайливо із святочною увагою, чуттям, а теж сприйнятливо і догідно для авдиторії — на місці і зразу після Богослуження. Треба надіятися, що цю гарну і позитивну ініціятиву молодь буде продовжувати.

І. К.

Шаховий турнір за український чемпіонат Північної Америки

Шахові майстри д-р Орест Попович і Борис Бачинський розіграють турнір, що складатиметься з 4-ох партій, за український чемпіонат Північної Америки від 1 до 5-го лютого 1978 р. в домівці „Тризуба'', 4932 Півн. Броад вул., Філядельфія, Па.

Д-р О. Попович, чотирикратний український чемпіон Північної Америки і Борис Бачинський, що здобув також двічі це чемпіонство, поділили перше й друге місце в останньому українському турнірі, що відбувся в листопаді м. р. у Філядельфії.

Шаховий турнір цих двох шахових майстрів — які також вибилися в американських шахових колах — рішатиме про остаточний український чемпіонат.

З діяльности Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку

Звичайні Загальні Збори ЛМКлюбу

У п'ятницю, 28-го жовтня м. р. відбулися Звичайні Загальні Збори членів ЛМК в Ню Йорку. Відкриваючи Збори, голова Клюбу інж. Іван Жуковський привітав членів, опісля згадав тих, що відійшли назавжди, пам'ять яких присутні вшанували тихою згадкою. Після прочитання порядку нарад голова Клюбу запропонував на предсідника Зборів ред. Ореста Питляра, на секретаря інж. Тараса Грицая, що присутні прийняли.

Ред. Питляр, подякувавши за вибір, приступив до ділової частини, а саме, відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів, який прийнято в цілості, відтак приступлено до звітів керівних органів Клюбу. Перший звітував голова Клюбу інж. Жуковський про працю в минулому, про зміну домівки та деякі трудноці у зв'язку з перебудовою нового приміщення тощо. Усі члени Управи жертвенно і віддано виконали свої обов'язки і всім їм склав щиру подяку за добре виконану працю, зокрема імпрезовому референтові, Степанові Крижанівському, що вклав найбільше праці і часу для належного приготування кожного п'ятницевого виступу. Опісля звітували інші члени Управи, секретар, скарбник, пресовий референт-архівар, вкінці імпрезовий референт маестро Крижанівський, що мав чи не найбільше до сказання у зв'язку з не дуже вдячним завданням імпрезового референта.

У дискусіях над звітами забирали голос: інж. Грицай про так. зв. дуплікації програм різними організаціями, ред. Питляр про ЛМК як надпартійну громадську установу, якої існування як культурно-мистецької одиниці є конечно потрібне, ред. Кедрин про унікальність праці ЛМК в Ню Йорку, коли в інших містах ЗСА такі вечори відбуваються раз у місяць чи ще рідше. П-і Кіляр висловила думку давати частіше програми для молоді, маестро Крижанівський у відповідь подав як приклад виставку молодих малярів, коли під час дискусії і оцінки тієї виставки — на залі не було ні одного з 20-ти учасників-малярів; ред. М. Кучер звертає увагу на однакове трактування поодиноких програм.

Голова Контрольної комісії ред. Іван Кедрин відчитав звіт з переведеної контролі і поставив внесення на уділення абсолюторії, що й вирішено великою більшістю голосів (трьох членів здержалось).

Приступлено до вибору нової Управи і на внесення ред. Кедрина, обрано нову Управу в складі: голова Клюбу — інж. Тарас Грицай, а членами Управи — проф. Надія Литвиненко, проф. Стефанія Нагірна, п-і Анна Никифоряк, Степан Крижанівський, ред. Іван Кедрин, ред. Михайло Кучер, Б. Бородайко, Мирон Заліпський. Головою Контрольної Комісії став ред. Орест Питляр, а членами п-і Марія Карпевич і п-і Осипа Леньова. З уваги на спізнену пору, прийняття нового статуту відложено на інший день.

Новообраний голова Клюбу інж. Тарас Грицай подякував членам за вибір та з уваги на те, що він в Клюбі нова людина — просив членів новообраної Управи про співпрацю для спільного добра і дальшого розвитку Клюбу, рівночасно склав подяку уступаючому голові інж. Іванові Жуковському за його 5-літню працю на пості голови Клюбу.

Наприкінці відчитано окреме письмо з подякою для Редакції щоденника „Свободи" на руки головного редактора п. Антона Драгана за цінну співпрацю в минулому році, що Загальні Збори одноголосно прийняли. На тому закінчено Збори.

Б. Б.

Українське мистецтво — хліб і сіль рідної землі

Уже вдруге в 1977 році 59-ий Відділ СУА в Балтіморі вітав галерію Оксани Ванчицької з Філядельфії, улаштовуючи збірну виставку українських мистців. Даючи форум для цієї виставки, ми вплачуємо борг зрозуміння і відчуття мистецтва, ми віддаємо шану для талантів українських мистців.

Ми розуміємо, що мистецтво — це хліб і сіль для духового життя і росту і що нарід без мистецтва не представляє собою нації, а тільки творить етнічну групу. Наш нарід талановитий з великим нахилом до відчуття всього, що гарне, тільки обставини і лихоліття не дозволили і дальше не дозволяють проявити себе як слід, нарівні з іншими народами вільного світу. Але коли поглянемо в сиву давнину, в часи України-Руси князів наших, зустрінемо справжні перлини духового надбання нашого народу. Зокрема іконописне мистецтво збагачувало Божі храми цілої Европи.

Минали століття, нарід жив і творив пісню, музику, поезію, а талановитою душею і рукою творив картини. Ми певні, що й сьогодні наш багатоміль-йоновий нарід має готові тисячі талановитих адептів різних галузей мистецтва і віримо, що колись світ побачить правдиві шедеври.

Помимо трудноців для творчої праці наша еміграція зуміла дати народові, а навіть культурному світові визначних представників творчого духа, як Олекса Грищенко, Архипенко, Новаківський, Литвиненко, Капшученко, Галина Мазепа, Мороз, Андрусів, Холодний, Мегик, Гуцалюк, Гніздовський, Кричевський, Гординський, Дмитренко, Сомко-Макаренко і багато інших.

Мистець творить, а обов'язком громади є підтримати цю творчість. Тож в програмі СУА є, між іншим, іти назустріч, влаштовувати виставки різного роду мистецтва. Тут до речі згадати, що великим досягненням Союзу Українок є створення Українського Музею в Ню Йорку з тисячами експонатів, що вимагало багато праці і грошей, і який є акредитований на списку музеїв Нюйоркської метрополії.

Вертаючись до нашої виставки, ґалерія Оксани Ванчицької включає тут праці десятьох українських мистців. Крім олій Любослава Гуцуляка, ім'я якого відоме у світі, а головно у Франції, де часто виставляє свої картини у найкращих ґалеріях столиці, і Яра Плавюка, картини якого, головно піваб-стракти, вдумливі, спокійні у барвах, а часом бурхливі, як води Черемошу, над якими виростав і де формувалась його мистецька душа — всі решта мистці — жінки. І майже у всіх — у високомистецьких акварелях Катерини Кричевської, у настроєвих оліях Надії Сомко-Макаренко і Людмили Морозової, у стилевій кераміці Слави Ґеруляк, у погідних, милих акварелях Слави Гнатів і Ірени Фединишин, як також у дереворізах і ліноритах молодої, талановитої Христини Головчак-Дебарі перемагає українська тематика, побут і краса рідної землі з її геройським минулим.

Вкінці, українська мальованка з давніх княжих теремів, боярських і гетьманських дворів та хат широкої нашої батьківщини— чернігівська жар-птиця, гуцульські пави, пряшівські огірочки знайшли примінення на кахлях і дереві, що їх виконує Леся Стадниченко з Філядельфії.

Лідія Лемішка

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Новий професіоналіст

Дня 15-го грудня м. р. Василь Іван Леник отримав диплом магістра архітектури. Інженер Василь Леник народився 11-го серпня 1952-го року у Рочестері, Н. Й., в родині Василя і Надії Леників. Він навчався в початковій українській католицькій школі при церкві св. Йосафата, а відтак в католицькій середній школі.

Інж. Василь Іван Леник

По закінченні середньої школи Василь Леник вступив на Сиракюзький університет, де закінчив студії із званням магістра архітектури.

Ціла родина молодого інж. Василя є членами т-ва „Запорізька Січ" 367-го Відділу УНСоюзу. Василь є одним з чотирьох дітей родини Леників; сестра Оксана заміжня за інж. Данилом Бобечком з Клівленду, та двох братів — Євген та Михась.

Н. Н.

Балетна студія проф. У. Кунинської-Шмериковської в Озон Парку

Балетно-хореографічна студія проф. Уляни Кунинської-Шмериковської знана нашому громадянству в Озон Парку, в Асторії та Мангетені, також і в околиці метрополії, куди вона виїздить із своєю школою на прилюдні виступи й пописи своїх учнів. Це нагорода за їхню працю, пильне вивчання ритміки і танків на радість їхніх батьків, родичів і знайомих.

Ось дня 22-го грудня ввечері балетна школа влаштувала вечір із показом мистецьких танків в парохії Озон Парку. Вечір складався з двох частин: балетні виступи і фільм. В першій частині присутні побачили три довші танки до: а. музики Чайковського „Молоточок до горіхів", б. „Сніжинки", мотив, пов'язаний із першою точкою; в. Гопак, укладу учительки в виконанні дівчат і хлопців. Незвичайно мило приглядатися справності і граціозності молоденьких дівчат і хлопців 7-10 років та старших, 11-18. Із старших варто назвати таких виконавців: Наталка Гончаренко, Соня Кульчицька, Ліза Антипів, Маріянка Сосяк, Дарця Мудрик, Олександра Сосяк, Тарас Шмериковський. Належить теж відмітити по-мистецьки виконані костюми і декорації.

У другій частині гості мали змогу побачити на фільмі, крім сьогоднішних танків, те, що збулося кілька місяців тому, саме виступ балетної школи в Асторії та на Мангетені під час тижня української культури, влаштованого в червні 1977 р. на сьомій вулиці біля церкви св.Юра. Виконання балетних точок і на Мангетені і тут присутні нагороджували рясними оплесками, признаючи охоту і працю молоді та мистецький інструктораж учительки. Так молодь знає, в який спосіб проовести час, вільний від шкільної науки, як вивчати спеціяльну ділянку рідної культури, вивчати естетику й мистецтво ритміки, так шляхетної ділянки всесвітньої, а зокрема української культури.

В. Л.

Пам'яті Михайла Феденка

„Господи, упокой душу слуги Твого покійного Михайла на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім" — молилися численні приятелі на похоронних відправах, відпроваджуючи інженера - електроніка Михайла Феденка на вічний спочинок.

На вершку свого трудолюбивого життя інж. Михайло Феденко упокоївся в Бозі 26-го жовтня 1977-го року в Лексінгтоні, Меріленд, проживши тільки 47 років. Довга, тяжка та жорстока недуга скосила чоловіка, який залишив жінку Любу, осиротив троє молодих дітей — Олексу, Катю і маленького Віктора. Також цей синодинак залишив батька й матір свою у глибокому смутку й розпачі.

Михайло Феденко уродився на Полтавщині 47 років тому в родині Олексія і Ольги, де в ранніх роках свого життя зазнав багато родинного щастя. Під час Другої світової війни воєнні події змусили родину Феденків виїхати на Захід у Німеччину, де під час своїх юних років Михайло зазнав багато непевностей скитальського таборового життя. Але, не зважаючи на всі трудноші, він закінчив середню школу в Майнц-Кастелі та скоро після цього, в 1950-ім році ціла родина виїхала до Америки. Спочатку працювали всі на фармі в Меріленді, а згодом всі переїхали до Балтімору на працю.

Зразу, після прибуття до Америки, ціла родина Феденків намітила одну високу ціль, одну мрію — а саме, щоб післати Михайла на університетські студії. І по роках праці й науки, коли кожен тяжко запрацьований доляр ішов на оплату університету, Михайло в 1960-ім році осягнув диплом інженера-електроніка в університеті Меріленду. Зараз же одержав він працю в ляборaторії Американської Морської Фльоти на базі в Петуксен Рівер, Меріленд, де працював професійно на протязі 17-ти років, осягнувши високе становище за своєю спеціяльністю метрології електронічних інструментів.

Там же, в південному Меріленді, Михайло разом з жінкою Любою розпочали щасливе родинне життя повне праці, та плянів на майбутнє. — Але на превеликий жаль жорстока недуга все перервала. Тільки зосталася пам'ять доброї української людини.

27-го жовтня 1977-го року коло 200 приятелів Михайла — українців і американців, що зібралися в Балтіморі на панахиді, відчули правду слів отця протоієрея Михайла Борисенка, який в прощальному слові сказав: „Всюди, куди Михайло Феденко ходив, там він залишав сліди доброї людини та палкого українського патріота".

Наступного дня, у прекрасну, теплу, соняшну осінню погоду о. Борисенко з родиною та приятелями поховали Михайла на Православному цвинтарі Св. Андрея в Баунд Бруку. Отут серце боліло слухати як батько Феденка глибоким басом та крізь рясні сльози співав „Вічная пам'ять" своєму синові-одинакові.

Після похорону на поминках, що їх приготовили Сестрицтво Св. Андрея, ряд людей прощав Покійного востаннє; Орест Ганас прощав його від приятелів з університетських студій, Ліда Чумак — від товаришів і товаришок з юних літ, Григорій Великорідько — від родичів товаришів і від приятелів родини, а пані Кулинич прощала від Православної парафії в Велейсвіллі, Меріленд, де належить родина Феденків. Замість квітів на могилу покійного Михайла присутні на панахиді й на похороні склали 175 дол. на Православну Семінарію. Співпрацівники з бази Петуксен Рівер, Меріленд, в імені Михайла Феденка склали повище 2.500 дол. на досліди пістряка.

Орест Ганас

ДЕБЮТАНТКИ БАЛЮ

ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

який відбудеться

4-го лютого 1978 р. в Grand Ball Room of Sheraton in Philadelphia, 1725 J. F. Kennedy Blvd.

Оркестра **Богдана Гірняка**

Христя Богачевська
Flourtown, Pa.

Галя Галущинська
Silver Spring, Md.

Уляна Гарванко
Wilmington, Del.

Анета Гевко
Port Clinton, Ohio

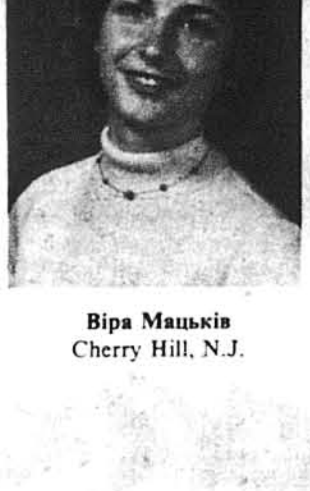
Оксана Ільчишин
Philadelphia, Pa.

Наталка Ковалишин
Philadelphia, Pa.

Богдана Лазор
Stratford, N.J.

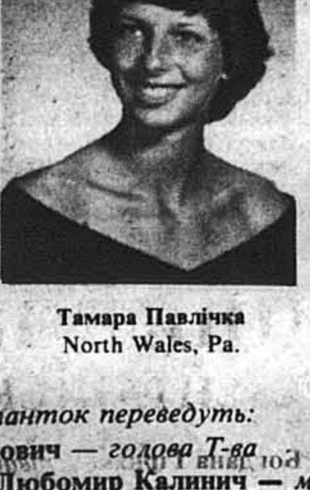
Віра Мацьків
Cherry Hill, N.J.

Софія Мацьків
Philadelphia, Pa.

Марта Німилович
Philadelphia, Pa.

Тамара Павлічка
North Wales, Pa.

Люся Прасіцька
Warminster, Pa.

Єлена Рудавська
Wilmington, Del.

Презентацію дебютанток переведуть:
інж. Евстахій Филипович — *голова Т-ва*
п-і Віра Андрейчик, п-і Люба Бугай, інж. Любомир Калинич — *майстри церемонії*

Вечір ХУІ літературного конкурсу СФУЖО

Філядельфія. — Тут заходами ФК СФУЖО і 43-го Відділу СУА відбудеться 12-го лютого 1978 р., в год. 4-ій по полудні, а парафіяльній залі церкви Христа Царя, при 17-ій і Каюга вулицях, на Найставні Вечір ХУІ Літературного Конкурсу СФУЖО, фундації Марусі Бек.

В програмі Вечора беруть участь: Марія Барагура, яка виголосить слово про літературні конкурси СФУЖО й нагороджених та відзначених авторів.

Нагороджені й відзначені твори читатимуть авторки: Ольга Кузьмович і Анна Максимович та кралі і князівні Балю Української Преси 1977: Арета Сіра, Христина Ракоча і Тетяна Гусар.

В музичній частині Вечора виступить вперше у Філядельфії відома талановита піяністка Ляриса Крупа.

Програму Вечора вестиме Людмила Чайковська.

На закінчення Вечора відбудеться виграш подарованих українськими мистцями картин і товариська зустріч з авторами творів, за чаєм і солодким.

Організатори Вечора щиро запрошують громадянство Філядельфії й Округи, а зокрема членок складових організацій СФУЖО, численно прибути на цю цікаву імпрезу.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Комітет конкурсу для молоді Фундації Марусі Бек проголошує конкурс під назвою: У пошукуванні України в англомовних виданнях

Конкурс „У пршукуванні України в англомовних виданнях" призначений для молоді від 16 до 20 років включно. Учасниками конкурсу можуть бути всі українці в цьому віці по цілому вільному світі, включаючи всі держави й континенти.

Завдання конкурсу: зацікавити й зактивізувати українську молодь стежити за приділенням уваги Україні та українцям в англомовних виданнях держав та народів вільного світу.

Учасники конкурсу мають збирати з англомовних видань протягом року — від 1-го січня до 31-го грудня, 1978 року — всі матеріяли про Україну й українців, які вони лише зможуть знайти в книжках, газетах, журналах, альманахах, публіцистичних виданнях, брошурах, повідомленнях та взагалі пресі в найширшому розумінні цього слова. Це можуть бути звичайні, навіть короткі, згадки, різного роду статті, коментарі, розвідки, репортажі, інтерв'ю, рецензії, огляди, розділи чи згадки в мистецьких творах, книжки, брошури та всі інші роди писань, де в будь-якій мірі, чи в будь-якому аспекті говориться чи згадується про Україну чи українців.

Матеріяли можна збирати з англомовних видань лише за 1978 рік. Українські видання англійською мовою чи переклади з української мови на англійську виключаються з джерел для конкурсу.

Збирати матеріяли можна різними способами: 1. Робити вирізки з доступних джерел (як з передплаченої преси) тощо. 2. Робити відбитки на копіювальних машинах. 3. Робити виписки.

При кожному способі, обов'язково треба подати назву джерела звідки взято матеріял, дату, сторінку, назву статті чи автора. Якщо це буде ціла книжка, чи її розділ, велика розвідка, брошура тощо, повністю присвячена Україні, українцям, можна подати лише докладні бібліографічні дані (автор, назва, рік, кількість сторінок, де й ким видана), а при можливості залучити їх до збірника матеріялів.

Учасники конкурсу котрі пришлють найбільші збірники матеріялів будуть нагороджені. Для нагород, фундаторка конкурсу, д-р Маруся Бек, склала 1000 долярів, які будуть розподілені так: 1-ша нагорода — 500 дол.; 2-га нагорода — 200 дол.; 3-тя нагорода — 100 дол. Крім того, чотири відзначені збірники матеріялів отримають по 50 долярів.

Оцінюватиме збірники матеріялів та присуджуватиме нагороди жюрі, обране спеціяльно для цього конкурсу. Склад жюрі буде подано пізніше. Роздаватиме нагороди Комітет конкурсу для молоді.

Всі надіслані на конкурс „У пошукуванні України в англомовних виданнях" матеріяли, залишаються власністю Комітету. Ці матеріяли створять цінний архів, на якому базуватимуться огляди думки в англомовних виданнях про Україну та українців у даний період часу, а також скільки та в якому аспекті було приділено нам уваги в країнах вільного світу.

Збірники матеріялів можна надсилати від 1-го січня до 31-го березня, 1979 року на адресу:

Комітет конкурсу для молоді Фундації Марусі Бек

Марія Гарасевич, філолог — голова
Петро Стасів — містоголова
Іван Бек — фінансовий референт
Дмитро Кислиця — член
Валентина Мушинська — член
Христина Юзич — секретар
Степан Віхар — член
Олена Климишин — член
Проф. Юрій Розгін — член

ВІЙСЬКОВІ ПЕРЕГОВОРИ В КАЇРІ ТИМЧАСОВО ПЕРЕРВАНО

Каїр/Єрусалим. — З уваги на те, що єгипетський президент Анвар ель-Садат 4-го і 5-го лютого має нараджуватися з президентом Джіммі Картером у Кемп Дейвид, Меріленд, щодо дальших заходів в справі замирення на Близькому Сході, як також обговорювати ту справу з лідерами Марокко, Британії, Франції, Західньої Німеччини та Австрії, наради спільної єгипетсько-ізраїльської військової комісії, які поновно розпочалися у вівторок, 31-го січня, в Каїрі, знову тимчасово перервано.

Ізраїльська делегація, під проводом міністра оборони Езера Вайцмана, відлетіла до Єрусалиму і правдоподібно не поверне до Каїру аж поки не закінчиться поїздка президента Садата, як теж поки не поверне до Ізраїля міністер закордонних справ Моше Даян, який на початку наступного тижня має прибути до Ню Йорку, точніше, до головної квартири Об'єднаних Націй. Єгипет та Ізраїль вважають, що переговори військової комісії матимуть кращі вигляди на успіх після того, як закінчаться поїздки Садата і Даяна, бо тоді становище обох держав щодо ряду проблем, зокрема справи палестинських арабів та ізраїльських осель на окупованій арабській території, буде багато ясніше.

У середу, 1-го лютого, Альфред Атертон, асистент державного секретаря ЗСА, який протягом останніх кільканадцятьох днів сповняв функцію посередника між єгипетським та ізраїльським урядами, повідомив журналістів, що з уваги на „поважні розбіжності" щодо питання палестинських арабів, як теж ізраїльських осель на арабській території, покищо не дійшло до порозуміння між Єрусалимом і Каїром відносно тексту спільної декларації щодо підставових принципів загального арабсько-ізраїльського замирення. Поворот Атертона до Вашінгтону, після двотижневого перебування на Близькому Сході, Білий Дім сприйняв із розчаруванням, бо уряд президента Картера надіявся, що місія Атертона увінчається успіхом.

Минулої середи знову виринуло питання нових ізраїльських осель на окупованій арабській території на західньому березі ріки Йордан, бо міністер закордонних справ Даян заявив, що, протилежно до твердження американських чинників, він ніколи не обіцював президентові Картерові, що Ізраїль не встановлятиме нових осель на тій території, а тільки сказав, що поки відбуваються переговори з арабськими державами, ізраїльські оселі матимуть „військовий характер", а не стануть цивільними оселями. Як відомо, справа осель поновно набрала розголосу, коли поширилися вістки, що уряд прем'єра Менахема Бегіна погодився на переміну трьох військових постів на цивільні оселі. Президент Картер під час його останньої пресової конференції назвав ці оселі „нелегальними і перешкодою для миру", а арабські лідери натаврували це рішення Єрусалиму, як доказ „ізраїльського імперіялізму". Проте, як, вказують коментатори, ще далі точно не відомо, чи згадані оселі є військовими постами, чи цивільними селищами.

Сенат затвердив нових амбасадорів

Вашінгтон. — У середу, 1-го лютого, Сенат одноголосно затвердив трьох нових амбасадорів ЗСА, а саме, Вілліяма Шавфела до Польщі, Ричарда Блумфілда до Португалії та Артура Тінкена до африканської держави Габон.

Вілліям Шавфел первісно мав бути амбасадором ЗСА до Греції, але грецький уряд заявив, що він „надто протурецький" і тому не бажає, щоб він заступав Америку у Атенах.

Р. Блумфілд — це теперішній амбасадор до Еквадору, а А. Тінкен займає пост заступника американської місії в Етіопії.

Високошкільні Курси Українознавства

Наукове Товариство ім. Шевченка, Делеґатура Українського Вільного Університету при співпраці Шкільної Ради при Українському Конгресовому Комітеті проголошують продовження високошкільних курсів українознавства з таких ділянок: українська мова і література, історія, географія, історія культури, журналістика, проблеми українського права. Курси призначені для студій в УВУ та вишколу або підвищення кваліфікацій учителів шкіл українознавства. До участи в курсах управнені абсольвенти середніх шкіл і тим самим студенти високих шкіл, як звичайні студенти і учні вищих кляс середніх шкіл, як вільні слухачі. Реєстрацію обо додаткові вписи можна зголошувати телефоном кожного дня в канцелярії А НТШ, 302—304 захід 13-та вул., Ню Йорк, Н. Й., 10014, тел.: (212) 929—7622 або вислати вписову карту до канцелярії. Зразок вписової карти: 1. Прізвище та ім'я (Українською мовою і англійською транслітерацією), 2. Адреса і телефон, 3. Освіта. Зацікавлення: в студіях УВУ або в Педагогічних.

Лекції відбуватимуться в приміщенні А НТШ або, за домовленням викладача з студентами в приміщенні однієї з установ на долині міста.

Курси пічнуться в п'ятницю, 3-го лютого 1978 р. в приміщенні А НТШ.

Для вигоди студентів подаються телефони членів управи курсів:

д-р Василь Лев (212) 845—3672

д-р Євген Федоренко (201) 887—9048

д-р Іван Гурин (201) 569—4030.

Управа курсів

Українська Вільна Академія Наук у США

висловлює своє глибоке співчуття

проф. д-рові Олексі Біланюкові

віце-президентові УВАН у США з приводу смерти Його Батька

бл. п. проф. д-ра ПЕТРА БІЛАНЮКА

НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ І СПРАВЕДЛИВІСТЬ ВИМАГАЮТЬ РАТИФІКАЦІЇ ДОГОВОРУ ЩОДО ПАНАМСЬКОГО КАНАЛУ — КАЖЕ ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР

Вашінгтон. — У своїй другій з черги „гутірці при ватрані", що її передавано на телебаченні і по радіо, президент Джіммі Картер в середу, 1-го лютого, звертався безпосередньо до населення ЗСА відносно підтримки для нових договорів з Панамою щодо Панамського каналу, твердячи, що два договори та „заява порозуміння" між ним і панамським лідером Омаром Торріхосом Геррерою запевняють „національні інтереси і безпеку ЗСА" та є справедливими відносно Панами, бо нарешті дадуть тій країні контролю над каналом, який перетинає ту державу на дві частини.

У своїй 22-хвилинній „гутірці" Президент заявив, що ратифікація договорів Сенатом не тільки скріпить національні інтереси ЗСА, включно з торговельними, але також вкаже світові, що така велика і могутня держава як Америка може „повести справу справедливо і чесно відносно гордої, але меншої суверенної держави, Панами".

Відповідаючи пункт за пунктом на арґументи противників ратифікації нових договорів з Панамою, президент Картер заявив, що обидва договори, тобто договір, який охоплює період до 2000-го року, коли контроля над каналом перейшла б в руки панамського уряду, та другий договір, який з'ясовує ролю Америки після того року, як теж згадана „заява порозуміння" запевняють, що ЗСА матимуть повне право посилати свої військові частини на охорону невтральности каналу, а американські військові кораблі на випадок наглої потреби матимуть першенство щодо перепливу через канал. Президент, однак, підкреслив, що ЗСА не матимуть права втручатися у внутрішні справи Панами.

Якщо Сенат ратифікує договори, то це збільшить престиж ЗСА між всіми країнами Південної Америки та поліпшить відносини з ними — сказав президент Картер. Натомість, якщо нові договори не будуть ратифіковані, то це вийде на користь ворогам ЗСА, впершу чергу комуністичним державам, бо вони вказуватимуть, що контроля Вашінгтону над Панамським каналом — це, мовляв, „залишки американського імперіялізму". Відмова Сенату ратифікувати договори двома третіми голосів тільки пошкодить ЗСА, бо спричинить у південно-американських країнах антиамериканські почування, що їх використають вороги Америки для збільшення власних впливів — заявив Президент.

Протягом цілої „гутірки при ватрані" він підкреслював, що нові договори справедливі для ЗСА і Панами, зазначуючи, що хоча Америка збудувала канал, то ніколи не була власником зони каналу, бо та зона завжди вважалася частиною Панами, хоча панамський уряд досі не мав контролі над тією територією.

Відмічуючи, що його чотири попередники на пості президента ЗСА, два демократи і два республіканці, як теж державні секретарі та члени Об'єднаних Шефів Штабу вважали і вважають, що Панама повинна одержати контролю над каналом, президент Картер признав, що між населенням ЗСА та серед законодавців існує поважна опозиція до нових договорів, але твердив, що ця опозиція базована „на непорозумінні і на непоінформованості".

Президент також заявив, що якщо виникла б потреба будувати новий канал, того разу такий, що не потребував би шлюзів, бо був би на поземі моря, то згідно з новими договорами, власне ЗСА мали б першенство будувати цей канал через Панаму.

Свою „гутірку при ватрані" президент Картер закінчив твердженням, що якщо б тепер жив президент Теодор Рузвельт, за урядування якого збудовано Панамський канал, то підтримував би нові договори з Панамою, бо вони доказують, що „ми сильний і великодушний нарід", який знає „що є добрим для нас і що є справедливим відносно інших".

З приводу несподіваної і передчасної смерти нашого Дорогого Друга

бл. п. Богдана Бідяка

замість вінка на Його свіжу могилу, складаємо на Фонд Катедр Українознавства в Гарварді:

Михайло Бохно	$25.00
Володимир Демчук	25.00
Степан Процик	25.00
Ростислав Хом'як	25.00

Вашінгтон, 22 січня 1978 р.

Для відзначення Світлої Пам'яті і замість квітів на свіжу могилу

бл. п. МИХАЙЛА ЛУЧЕЧКА

БАТЬКА НАШОГО ДРУГА ІВАСЯ

на Патріярший Фонд складають:

В. Воловодюк	$ 25.00
Б. Титла	25.00
М. Титла	25.00
Є. Титла	25.00
Б. Кузишин	20.00
Б. Михайлів	20.00
І. Декайло	20.00
Б. Саврас	20.00
Ю. Ґной	20.00
Р. Яцушко	10.00
В. Сафян	10.00
Ю. Струтинський	10.00
М. Лозинський	10.00
О. Савчинський	10.00
Разом	$250.00

„ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ"...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

закінчили своє чорне діло, їх також замінили. Пощо розглядати вбитих і покалічених тобою беззбройних мирних людей! До того прибувшій зміні патронів з розривними кулями передбачливо не дали, що дозволило згодом твердити, нібито вбивства на вулицях міста доконали ворожі агенти, оскільки у Радянській Армії патронів з розривними кулями на озброєнні немає.

„Правда" і ані одна інша з радянських газет і словом не проговорилась про новочеркаські події. А влада прийняла заходи, щоби не випустити свідчень про це з міста і погасити балачки внутрі нього.

Новочеркаськ окружили війська. Ні в місто, ані з нього нікого не пропускали. В місті йшли поголовні обшуки і арешти. Збирали поголовні підписи про нерозголошення. Трупи і ранених забрали. І нічого до тепер не відомо ані про одних, ані про других. Сім'ї убитих і ранених виселені у віддалені місцевості. Проведена серія судьбових процесів. Два з них „відкриті" (вхід за пропуском). На одному з тих процесів судили 9 чоловіків (всіх засудили на кару смерти) і двох жінок (на 15 років кожну).

Людей так тероризували і залякали, що коли б не упертий мужній труд Олександра Солженіцина, котрий по крупкам зібрав свідчення про новочеркаські події, світ і до сьогодні нічого не знав би про них. Але й тепер ще немає точних даних про кількість загинувших. Тільки на площі залишилося 70-80 трупів. Скільки померло або добито поранених, скільки розстріляно після суду, залишається тайною.

Жертви ці не можна ані забути, ані простити!

Ми закликаємо проголосити 2 червня днем пам'яті жертв сваволі, днем боротьби проти кривавого терору влади.

В. Бахмін
Є. Боннер
Т. Веліканова
Т. Венцлова
З. Григоренко
П. Григоренко
К. Гаруцкас
А. Лавут
М. Ланда
О. Лукаускайте
Н. Мейман
О. Мешко
Ю. Мнюх
А. Поліщук
В. Пяткус
А. Сахаров
Ф. Серебров
В. Слепак
В. Турчин
Е. Фінкельштейн
Т. Ходорович"

Померла св. п. Марія Чарнецька

Ню Йорк. — В четвер, 2-го лютого, тут померла на 81-му році життя бл. п. Марія Чернецька, осиротивши братаницю Ольгу Баран, братанків Володимира Кульматицького і Василя Возняка та родину і приятелів в ЗСА і в Україні. Панахиди мали бути відслужені 3-го і 4-го лютого в похоронному заведенні П. Яреми в год. 7.30 увечері. Похорони відбудуться в понеділок, 6-го лютого з церкви св. Юра в год. 8-ій вранці.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 11-го ЛЮТОГО 1978 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Контрольна Комісія Т-ва Дністер — 361 Відд. УНС скликає на год. 4-ту по пол. **СПЕЦІЯЛЬНІ ЗБОРИ ЧЛЕНІВ** в дуже важних справах. Проситься про численну участь. Збори відбудуться в УНДомі, кім. ч. 22. — Р. Крупка, гол. К. К., І. Яремчук, секр. К. К.

НЕДІЛЯ, 12-го ЛЮТОГО 1978 р.

ЙОНҐСТОВН, Огайо. Річні збори Б-ва св. І. Хрестителя 230 Відд., о год. 4 по пол. в своїй домівці, 914 Franklin Ave. На порядку: звіти Управи і Клюбу, вибір Управи на 1978 р. та делегатів і їх заступників на 29 Конвенцію УНС. Проситься чл. прибути. — М. Мартинишин, гол., П. Ліщак, фін. секр., Г. Курач, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 289 Відд. о год. 2-ій по пол. в залі церкви св. Йосафата, 940 East Ridge Rd., cor. Stanton Lane. На порядку: звіти Управи і К. Комісії, дискусія, вибір Управи на 1978 р. та делеґатів і їх заступників на 29 Конвенцію УНС. Проситься чл. прибути. — С. Головка, предс., Р. Гуссар, кас., В. Гуссар, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори 219-го Відд. о год. 11:30 ранку в залі Укр. Правос. Церкви, Ірвінгтон Аве., Маплевуд, Н. Дж. Проситься чл. прибути. — Марія Юров, секр.

П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЛЮТОГО 1978 р.

МАЯМІ, Фльорида. Річні збори Т-ва ім. М. Лисенка, о год. 6:30 веч. в приміщенні Укр.-Амер. Клюбу, 3595 Nort-West 35 вул. В програмі: звіти Управи, вибір Управи на 1978 р., обговорення програми діяльности та фінансових справ на будуче та вибір делеґатів та їх заступників на 29 Конвенцію УНС і до місцевого Відд. УККА — Об'єднання Укр. Орг. в Маямі. — Управа.

СУБОТА, 18-го ЛЮТОГО 1978 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні збори Т-ва Мир 324 Відд., о год. 7-ій веч. в домі Укр. Громади, 800 N. 23rd і Бравн вул. Проситься чл. прибути на збори. — Управа.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва Укр. Січ 170-ий Відд., о год. 5-ій веч. в УНДомі при Фліт вул. На порядку нарад: звіти, вибір Управи на 1978 р. та вибір делеґатів і їх затупників на 29 Конвенцію УНС. Проситься чл. прибути на збори. — О. Зубрицький, предс., Г. Гаврилюк, секр.

В зустрічі УККА в Ню Йорку...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

Олександер і Бетті Сальцман, визначні американські оборонці; п-ні Сальцман є заступником президента Крайової Ради Жінок ЗСА та головою „Комітету Гостинности" цієї Ради, завданням якої є гостити жінок представників О. Н., чужоземних науковців, студентів і т. п.; д-р Іван Косяк, президент Білоруського Комітету Америки; Фелікс Ґадомський, генеральний секретар Асамблеї Поневолених Европейських Народів; д-р Памфіл А. Ріпозсану, б. румунський міністер у Вашінґтоні, представник Румунського Національного Комітету; д-р Дж. К. Валюнас, президент, Головний Комітет Визволення Литви, з дружиною; Гельга Озолінс (лотишка), президент, Рада Балтійських Жінок; Гюго і Юта Курман (естонці) — п-ні Курман є президентом Федерації Естонських Жіночих Клюбів; адв. Євген Керно, Лотиська Американська Асоціяція; адв. Майкл Б. Раян, приятель поневолених народів; п-ні Валерія Слушка і д-р Дж. і Софія Цєхлєвські, Польський Американський Конгрес; Вілліям, б. редактор „Дейлі Американ" в Римі та Сідней Фенельоза з дружиною; проф. Боян Чуканов, Болгарська Американська Ліга, з дружиною; п-ні Вікторія Чечета, секретарка, Головний Комітет Визволення Литви й Горст Угліх (східній німець), голова Нюйоркського Відділу Крайового Комітету Поневолених Народів, з дружиною.

Були ще інші гості які не були зареєстровані.

Представники Органів УККА, Українських Організацій

Крім трьох членів Екзекутиви УККА, які брали участь у виконанні програми, в зустрічі взяли участь також кілька десятків інших членів керівних органів УККА та видатних громадян.

Всі технічні приготування були зроблені Головною Канцелярією УККА, а п-ні М. Душник допомогла із запрошеннями до американських і чужоземних гостей.

Армія ЗСА вживатиме німецьку танкову гармату

Вашінґтон. — Секретар армії ЗСА, Клиффорд Л. Александер, повідомив, що ця частина американських збройних сил у своїх нових танках типу „Екс-М-1" буде вживати 120-міліметрову гармату західньо-німецького виробу, замість американських чи британських гармат, як це раніше плянувалося. Александер заявив, що німецька гармата „точніша та має більшу нищівну спроможність". Він зазначив, що вирішено вживати німецьку гармату після точних дослідів та що це рішення є важливим кроком до „стандартизації зброї" всіх держав Північно-Атлантійського Союзу (НАТО). Конгрес ЗСА ще мусить погодитися на вживання німецької гармати, але речники Пентаґону не передбачають значної опозиції, бо більшість із тих гармат були б випродукувані американськими фабриками.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО ҐЕРЕҐА, член УНС Відд. 461 Т-ва ім. І. Мазепи в Велланд, Канада, помер 19 липня 1977 р. на 57 р. життя. Нар. в с. Конюшки, пов. Рогатин, Україна і став чл. УНС в 1964 р. Залишив у смутку дружину Анну, матір та братів Петра і Миколу. Похорон відбувся 23 липня 1977 р. на цвинтарі св. Михаїла в Данневілл, Онт. Канада.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ЯРОСЛАВ СТАСЮК, член УНС Відд. 200 Т-ва Вільна Україна в Озон Парк, Н. Й., помер 9 серпня 1977 на 64-му р. життя. Нар. в 1913 р. в Поморянах, Україна і став чл. УНС в 1974 р. Залишив у смутку дружину Ярославу, дочку Лідію з мужем Олександром і дітьми, брата Омеляна та ближчу і дальшу родину в Америці і Україні. Похорон відбувся 13 серпня 1977 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Пригода, секр.

ВАСИЛЬ ТРАЧ, довголітний член УНС Відд. 156 Т-ва ім. Т. Шевченка в Честер, Па. і касир Відділу впродовж 30 років, помер 5 жовтня 1977 р. на 80 р. життя. Нар. в 1897 р. в Тернополі, Україна і став членом УНС в 1926 р. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Джекі, синів Петра і Стефана та 9 внуків. Похорон відбувся 10 жовтня 1977 на цвинтарі Пресвятого серця в Маркус Гук, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ТИМОТЕЙ ФУРСА, член УНС Відд. 274 Б-ва свв. Петра і Павла в Янгставні, Огайо, помер 29 серпня 1977 р. на 78 р. життя. Нар. в 1899 р. в Україні і став членом УНС в 1962 р. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Софію та синів Павла і Кароля. Похорон відбувся 1 вересня 1977 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Янгставні, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
Гелена Середяк, секр.

МИХАЙЛО ГУРКО, член УНС Відд. 325 Т-ва Запорозька Січ в Брукліні, Н. Й., помер 21 серпня 1977 р. на 86 р. життя. Нар. в 1891 в Глинську, пов. Жовква, Україна і став чл. УНС в 1944 р. Залишив у смутку сина Генрі з дружиною. Похорон відбувся 25 серпня 1977 р. на цвинтарі св. Реймонда в Бронксі, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Цюпа, секр.

МИХАЙЛО ЛЮБИНЕЦЬКИЙ, член УНС Відд. 53 в Піттсбурґу, Па., помер 15 серпня 1977 р. на 56 р. життя. Нар. в 1921 р. в Торськім, пов. Заліщики, Україна і став членом УНС 1965 р. Залишив у смутку матір Анну, брата Івана в Україні, сестру Михайлину, шваґра Оресту і сестрінка Ореста мол. Похорон відбувся 18 серпня 1977 р. на цвинтарі св. Михаїла в Едмонтоні, Альта., Канада.
Вічна Йому Пам'ть!
Д. Головатий, секр.

ІВАН ТИРКАЛО, член УНС Відд. 464 Т-ва Лесі Українки в Ошаві, Онт., помер 19 серпня 1977 р. на 67 р. життя. Нар. в 1910 р. в Едмонтоні, Алта., Канада і став членом УНС в 1959 р. Залишив у смутку дружину Марію, дочок, сина 7 внуків, 4 сестри та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 22 серпня 1977 р. на цвинтарі Юнійон в Ошаві, Канада.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Хомин, секр.

МАРІЯ ҐУРАЛЬ, членка УНС Відд. 219 Т-ва ім. М. Грушевського в Нюарку, Н. Дж., померла 30 червня 1977 р. на 74 р. життя. Нар. в 1902 р. в Україні і став чл. УНС в 1937 р. Залишила у смутку сина Мирона і дочку Ольгу. Похорон відбувся 2 серпня 1977 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

АНДРІЙ РОЗГОН, член УНС Відд. 108 Б-ва Святого Духа в Лейквуд, Огайо, помер 10 серпня 1977 р. на 81 р. життя. Нар. в Яромерка, Україна і став членом УНС в 1925 р. Залишив у смутку дочку Софію з мужем Бернардом та внучку Сінді. Похорон відбувся 12 серпня 1977 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Коваль, секр.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 15.

П. Форманюк, Лос Анджелес	$20.00
Д-р М. Н. Малиновський, Ст. Клерсвілл	12.00
А. Вацлавський, Форест Гіллс	10.00
Б. Ленко, Монтреаль	10.00
СУА — І Відділ, Ню Йорк	10.00
Т-во Українських Інженерів Відділ, Ню Йорк	10.00
Б. Чепак, Клівленд	10.00
І. Янович, Ст. Пол	10.00
М. Яремчук, Бервин	10.00
М. Швейко, Лос Анджелес	5.65
Д-р В. Базюк, Бруксайд	5.00
К. Боднарчук, Асторія	5.00
І. Бойко, Палатайн	5.00
М. Бойчук, Палатайн	5.00
М. Вилка, Торонто	5.00
о. Г. Врублевський, Фріленд	5.00
Ф. Гавришків, Ґошен	5.00
Д-р М. Панчак-Дицьо, Левінґстон	5.00
В. Доляк, Асторія	5.00
П. Едер, Лондон	5.00
Д-р Т. Б. Залуцький, Адельфі	5.00
Н. Корчак, Деррі	5.00
З. Котляр, Томс Рівер	5.00
О. Д. Кочман, Чікаґо	5.00
М. Крочак, Вайтстовн	5.00
Ю. Лесик, Чікаґо	5.00
С. Медвідська, Торонто	5.00
М. Мисюк, Линбрук	5.00
Ю. А. Мусій, Торонто	5.00
І. Настюк, Юніон	5.00
Г. Озарків, Воррен	5.00
В. Петлюра, Гемилтон	5.00
В. Сімків, Філядельфія	5.00
І. Сливяк, Обурн	5.00
Д-р А. Фаріон, Чікаґо	5.00
В. Церковник, Пасаділа	5.00
М. Шура, Тавнтон	5.00
Б. Яримович, Оттава	5.00
П. Одарченко, Такома Парк	4.35
О. Осецька, Рочестер	4.00
А. Федун, Елизабет	3.80
Я. Сенишин, Геркімер	3.75
О. Зубрицький, Джерзі Ситі	3.00
А. Кавшан, Філядельфія	3.00
І. Кривоніс, Норвіч	3.00
М. Мельникович, Лонґ Айленд Ситі	3.00
А. Самосій, Трентон	3.00
М. Перейма, Ля Саль	3.00
І. Чопко, Елмайра	3.00
М. Головчук, Картерет	2.50
Ю. Брезінська, Пратсбурґ	2.20
В. Миска, Чікаґо	2.20
М. Адамович, Чікаґо	2.00
І. Борисенко, Пеорія	2.00
О. Гайдай, Міннеаполіс	2.00
М. Б. Ганчер, Шеві Чейс	2.00
С. Ґлют, Кліфтон	2.00
М. Дербуш, Міннеаполіс	2.00
В. Каваць, Парма	2.00
О. Костюк, Міннеаполіс	2.00
Е. Кухаришин, Едмонтон	2.00
С. Кухлевський, Трентон	2.00
М. Левицька, Гюстон	2.00
О. Левицький, Вудгевен	2.00
В. Матичак, Чікаґо	2.00
Ф. Медик, Н. Галедон	2.00
М. Міщенко, Мт. Проспект	2.00
М. Москаль, Етобікок	2.00
Д-р В. Наконечний, Вашінґтон	2.00
М. Петриків, Вернон	2.00
А. Підвербецький, Шенектеді	2.00
О. Рибак, Гарвуд	2.00
В. Терещук, Ню Йорк	2.00
К. Хомяк, Детройт	2.00
М. Шпонтак, Ляшін	2.00
Б. Гаврилюк, Монтреаль	1.20
Я. Ґоїв, Гемтремк	1.20
В. Балабан, Джамайка	1.00
М. Босий, Кентон	1.00
Т. Кучірка, Ню Гейвен	1.00
О. Міхаляк, Тенафлай	1.00
І. Пахолюк, Барлінґейм	1.00
О. Харамбура, Рочестер	1.00
М. Харчук, Міннеаполіс	1.00
В. Чаус, Чікаґо	1.00
Н. Осадча-Яната, Бруклин	1.00

ТАРЗАН, Ч. 7896. Несподіванка

Я турбуюся долею Тоні з добрих причин... Якщо ця фірма підпише з нами постійний контракт, то ми зможемо купити ще один літак...

Прислів'я каже: „Це добра новина, коли новин нема", Семе!

Гей! Що це?.. Джетовий літак?...